

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

”Gör din plikt, kräv din rätt.”

En kvalitativ studie om uppkomsten av civilt engagemang och den tredje sektorns inträdeströsklar

Författare: Lejla Grudic
Handledare: Henrik Hultman
Examinatorer: Anna-Maria Sarstrand Marekovic
& Julia Rönnbäck

Termin: VT 2019
Ämne: Sociologi
Institution: Institution för samhällsstudier
Nivå: Kandidatnivå, 15 hp
Kurskod: 2SO31E

Abstract

Author: Lejla Grudic

Title: "Do your duties - demand your rights" - A qualitative study on the emergence of non-profit labor and thresholds to the third sector

The past 10 years has been filled with an ambition to encourage the non-profit sector to become a producer of welfare services by making it easier to apply for financial aid and co-operation. Non-profit labour is described as a force that is not driven by financial gains but with the purpose to contribute to the overall welfare of the citizens. Many studies have so far tried to understand the underlying motives behind non-profit labour and its structure historically but what effect has social relationships on the emergence of civic engagement and what kind of resources are necessary to enter the third sector? The main purpose of this study is to contribute to previous studies made in the field of non-profit-labour by further investigating the importance of social relationships for the entrance to the third sector and the requirements to get involved in a non-profit organization. This study is based on 16 interviews made with individuals who are currently engaged in a non-profit organization. The material was analyzed by Mark Granovetters theory based on *the strength of weak ties* and Pierre Bourdieu theory on *fields, habitus* and *capital*. The theories made it possible to highlight and understand the importance of different relationships in the development of civic engagement and the informal requirements that create thresholds.

The main conclusions of this study is that distant friendships contribute to spontaneous civic engagement while close relationships with relatives encourage civic engagement in specific organizations that have a meaning, purpose and connection to the family. The findings of this study further indicates that informal thresholds exist to get involved in the third sector. The participants have experienced competition in the field with other organizations to gain financial resources and to initiate innovative projects to deserve these resources. To be able to engage in a non-profit organization the participants are not only expected to have specific values and a specific force. Participants of the third sector value different resources over others. Resources such as academic knowledge, personal experience and insight are highly valued and seen as legitimate by peers in the same field.

Key words

Third sector, Third-sector organizations (TSO), civic engagement, social networks, thresholds

Nyckelord

Tredje sektorn, ideella organisationer, civilt engagemang, sociala nätverk, inträdeströsklar

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och avgränsning	2
1.2 Forskningsfrågor	2
2. Forskningsöversikt	3
2.1 Tredje sektorn	3
2.2 Ideellt engagemang i Sverige	4
2.3 Drivkraft	5
2.4 Hybriditet	6
3. Teoretiskt ramverk	8
3.1 Strong & weak ties	8
3.2 Habitus, kapital & fält	10
4. Metod	12
4.1 Metodval	12
4.2 Genomförande	14
4.3 Transkribering & analysmetod	15
4.4 Etiskt hänsynstagande	16
5. Resultat & Analys	18
5.1 Tema I - Relationer	18
5.1.1 Betydelsen av relationer som skapats på resande fot	18
5.1.3 Sociala event som rekryteringsverktyg till tredje sektorn	21
5.1.4 Familjeband	24
5.2 Tema II - Krav	28
5.2.1 Värdet av kunskap	28
5.2.2 Erfarenhet	30
5.3 Tema III - Utmaningar	33
5.3.1 Jakten på resurser	33
5.3.2 Innovation	35
5.3.3 Den resultatdrivna kraften	37
5.3.4 Samhällskontraktet och solidaritet	39
6. Slutsatser	41
7. Diskussion	42
Referenslista	
Bilagor	

1. Inledning

Civilsamhället har sedan en längre tid tillbaka fått utökat utrymme inom den politiska sfären inte enbart genom sin demokratiska roll som röstbärare och opinionsbildare men även genom sin roll som välfärdsproducent. Det finns många definitioner av civilsamhället och den tredje sektorn. Integrations- och jämställdhetsdepartementet gör en ansats för att beskriva den tredje sektorn på ett mer övergripande sätt:

[...] en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bl.a. ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, upprop och andra aktörer.

(Integrations- och jämställdhetsdepartementet, 2009)

För att klassas som en organisation inom tredje sektorn ska drivkraften vara ideell och bestå av medlemmar, volontärer och givare (Framtidskommissionen 2012). Ideellt engagemang inom dessa organisationer beskrivs sakna vinstintresse/motiv för såväl som medlemmar eller ägare och är till syfte att agera allmännyttigt (Integration och jämställdhetsdepartementet 2009). Det har i och med denna roll skapats en ökad strävan till att utforma villkor som underlättar ideellt engagemang och i sin tur civila bidrag till samhällsutvecklingen (Integrations- och jämställdhetsdepartementet 2009). Wijkström och Lundström (2002, s. 18) påpekar att en förändring har skett inom den tredje sektorn och bland ideellt engagemang, nämligen att ideellt engagemang i allt högre grad producerar olika typer av tjänster för medborgarna. Utredningar tillsatta under 2018 av bland annat Finansdepartementet har varit i syfte att i första hand kontextualisera och definiera ett svårdefinierat civilsamhälle och tredje sektor för att skapa inte enbart en begriplig bild av sektorn men även för att underlätta för ideella organisationer att agera som välfärdsaktörer. Detta vill man uppnå genom att underlätta inom bidragsgivning, lagstiftning och köp av samverkan (Finansdepartementet 2018).

Samtida förhoppningar och påtryckningar på tredje sektorn att agera som en potentiell välfärdsaktör och drivkraften bakom ideellt engagemang har skapat ett intressant forskningsobjekt för flera olika vetenskapliga discipliner där även innefattat sociologin. Sociologisk forskning har främst bidragit till forskningsfältet genom att bland annat belysa bakomliggande motiv till civilt engagemang, värdet av solidaritet och altruism samt utvecklingen av sociala rörelser. Förklaringarna till uppkomsten av civilt engagemang har under en längre tid bottnat sig i inre samt kollektiva drivkrafter och en känsla av tillhörighet men kan vem som helst ansluta sig till en ideell verksamhet och vilka är det som faktiskt ansluter sig? Hur sker ett inträde i tredje sektorn och vad krävs av den enskilde för att kunna ansluta sig till den tredje sektorn? Ligger förklaringen på uppkomsten av ideella aktörer enbart i motiv och känsla av gemenskap? Har ökade förväntningar och villkor på ideella aktörer att agera som välfärdsaktörer skapat högre inträdeströsklar och krav på individer som vill engagera sig ideellt? Denna studie syftar till att undersöka inte enbart uppkomsten av ideellt engagemang men även vidare utforska hur ett inträde in i den ideella sektorn ser ut för att på så vis undersöka dess villkor och krav.

1.1 Syfte och avgränsning

Denna studie strävar efter att komplettera tidigare forskning om uppkomsten av ideellt engagemang genom att undersöka villkoren för ideellt engagemang. Genom att utgå från det ideella aktörernas erfarenheter och upplevelser syftar denna studie till att skapa en bredare förståelse för vilken betydelse sociala nätverk har för uppkomsten av ideellt engagemang och vilka krav som finns på den ideella aktören för att kunna verka inom den tredje sektorn. Ett fokus på sociala relationer och resurser görs i denna studien för att lyfta en ny aspekt i förklaringen av vad som krävs och förväntas av en individ för att kunna sammansluta sig till en ideell verksamhet.

1.2 Forskningsfrågor

Syftet med studien som motiverats ovan bryts ner till två forskningsfrågor som är:

1. Vilken betydelse har sociala relationer för uppkomsten av ideellt engagemang?
2. Vilka resurser krävs av individen för att kunna verka inom den tredje sektorn?

2. Forskningsöversikt

Forskningsöversikten nedan syftar till att avgränsa relevanta forskningsansatser som tidigare gjorts inom fältet. Detta för att lyfta viktiga fynd och skapa en kontext för den kommande studien. Inledningsvis lyfts forskning om den tredje sektorns roll både internationellt och i Sverige för att ge en bild av vad ideellt engagemang mynnar ut i. Forskningsöversiktens andra avsnitt kartlägger olika typer av civilt engagemang samt det individuella och kollektiva drivkrafterna bakom ideellt engagemanget. Detta är en ingång som varit fokus för sociologisk forskning inom området under en längre tid. Förklaringarna bakom ideellt engagemang har intagit en viss karaktär och ett visst fokus och där denna studie syftar till att komplettera förklaringen bakom ideellt engagemang. För att besvara studien andra forskningsfråga som syftar till att undersöka vilka resurser individen bör besitta för att kunna agera i en ideell organisation inkluderar det sista avsnittet i forskningsöversikten olika förändringar som olika vetenskapliga discipliner uppmärksammat inom sektorn. Dessa förändringar har studerats utifrån organisatorisk nivå och har skapat nya villkor och utmaningar inom sektorn. Dessa fynd skapar en förståelse för hur förändringar på organisatorisk nivå bland ideella organisationer inte enbart påverkar organisationer men även aktörerna och deras ideella engagemang.

2.1 Tredje sektorn

Amendola, Garofalo och Nese (2011, s.866; Crampton, Dowell & Woodward 2001; Smith 2014) beskriver den tredje sektorn som en ekonomisk institution i ett fält där marknaden och staten samspekar. Den tredje sektorn beskrivs som en kompensation till det statliga arbetet och har påvisats bidra med främjande effekter i form av social inkludering, utjämning av skikt, investeringar i humankapital samt uppmuntring till statliga investering och innovation bland västeuropeiska ekonomier som infinner sig i en utvecklingsprocess. Jaysawal (2013, s.

4) utvidgar begreppet civilsamhälle genom att beskriva grupperingar och organisationer inom sektorn som självständiga i en sfär med både en marknad och stat. Dessa beskrivs existera i syfte att agera för gemensamma samhällsintressen, syften och värderingar. Jaysawal (2013) särskiljs termerna civilsamhälle och sociala rörelser där det sistnämnda innefattar koordinering av handlingar som inte styrs av rådande samhällsnormer utan som istället syftar till att skapa inflytande inom den politiskt sfären för att i sin tur skapa drastisk förändring. Koordinering av kollektiva handlingar lyfts som framgångsrika i strävan efter måluppfyllelse och i reproduktionen av samarbete, social tillit och fostran av önskvärda normer (Amendola et al. 2011). Även Pestoff (2009, s. 199) lyfter upp reproduktionen av social kapital när kollektiva akter utförs i syfte att reproducera olika typer av välfärdstjänster. Dessa kollektiva krafter konstateras bestå av formellt organiserade institutioner som genererar en utveckling av socialt kapital, en form av ömsesidighet samt mutualism. Frumkin (2002) skapar här ytterligare förståelse för tredje sektorns drivkrafter genom att åtskiljas från staten och marknaden. Drivkraftens karaktär beskrivs som både ideologisk och religiös men även aktörers inre motivation i form av altruism och ömsesidighet upphöjs som tredje sektorns primära drivkraft (Frumkin 2002, s.96).

2.2 Ideellt engagemang i Sverige

Sjöstrand (2000) strävar efter att förstå den ideella sektorn i Sverige utifrån dess olika former av organisering. Karaktärsdrag som definierar verksamheter inom den tredje sektorn är att sammanslutningarna är privata med formell organisering som agerar på marknaden utan vinstmotiv. Klausen och Selle (1996, s.115) placerar den tredje sektorn i en kontext av den skandinaviska välfärdsmodellen och definierar sektorn utifrån sju karaktärsdrag: (1) rörelsernas historiska rötter; (2) demokratiskt byggda organisationer baserat på medlemskap; (3) stark ideell tradition kontra svag tradition av icke-statlig organisering; (4) pragmatik & konsensus (enighet); (5) stark förbindelse och integrerat samarbete med offentliga myndigheter; (6) institutionaliserat inflytande i offentliga beslutsfattande och; (7) organisatorisk självständighet. Lundström och Svedberg (2003, s.233) särskiljer däremot den tredje sektorn in Sverige utifrån specifika karaktärsdrag genom att placera sektorn i en

historisk kontext för att på så vis jämföra sektorn internationellt. Utmärkande för den tredje sektorn ur skandinaviskt välfärdsperspektiv är den starka kopplingen mellan volontärt engagemang och medlemskap och där svenskt volontärskap främst sker inom områden som kultur, idrott och fritid samt det begränsade idella inflytandet på statliga kärnverksamheter (Lundström & Wijkström 2002, s.129; Lundström & Svedberg 2003, s.221). Engagemang över tid undersöks vidare av Jegermalm och Grassman (2013, s.215) i svensk kontext genom termen dubbel-aktiva medborgare av. Formellt engagemang definieras som volontärskap inom en organisation medan informell hjälp syftar på den hjälp individen ger någon utanför dess egna hushåll. Studien fastställer att båda typer av engagemang är vanligt förekommande och oftast överlappar varandra bland det ideellt engagerade, samtidigt som uppkomsten av civilt engagemang förklaras utifrån plikt känsla och gemenskap.

2.3 Drivkraft

Ferreira (2014, s.1673) lyfter att tidigare sociologisk forskning bidragit till förståelsen för den tredje sektorn genom att utgå från områden som volontärskap, altruism, tillit, sociala rörelser et cetera. DiMaggio och Anheier (1990, s.153) lyfter sociologiska ansatser inom fältet men betonar istället tredje sektorn som en locus av värderingar genom volontärskap, altruism och deltagande. Shye (2010, s.183) undersöker i sin studie motivationen bakom volontärskap och betonar samtidigt den existerande fördelningen av socioekonomisk status bland civilt engagerade där hög utbildning, hög inkomst samt förtroende för religiösa trosbildningar dominerar inom fältet. Resurstillgångar framställs som nödvändiga i förståelsen av det civila engagemangets uppkomst samtidigt som kontextens värde lyfts. Två faktorer såsom speciella drivkrafter och omständigheter som omringar individen framställs som förklaring till ideellt engagemang (Shye 2010, s.198). Lim och Laurence (2005, s.337) har i sin studie analyserat tendenserna av formellt och informellt volontärskap under lågkonjunktur i England och Wales. Olika typer av volontärskap urskiljs genom informellt och formellt stöd. Formellt stöd definieras som koordinerat och strukturerat volontärskap av olika organisationer medan den informella varianten av volontärskap avgränsas till utförda civila tjänster mellan bekantskaper och grannsamhällen. Studien analyserar hur förändringar i olika ekonomiska klimat får en inverkan på populationens tendens till att utföra volontärarbete. Informellt

volontärsarbete avtar i samhällen utsatta för socialt och ekonomiskt missgynnande till följd av svagare normbildning kring social tillit men även bristande resurser, medan indikationer visar på hur formellt volontärbete i form av civila associationer visar mönster på stabilitet även under ekonomiska förändringar. En del forskning har bidragit till en förståelse kring uppkomsten av ideellt engagemang genom att undersöka kollektiva och individuella drivkrafter. Penner (2002, s.462) utmärkte basala motiv som bidrar till ideellt engagemang och dessa innefattar. *Värderingar* (det individuella värderingar kring ideellt engagemang har en roll i uppkomsten av ideellt engagemang), *Lärdomar* (att engagemanget kan bidra till nya insikter och kunskaper kring ett nytt område), *Socialisering* (individerna stävar efter att socialisera med likasinnade), *Karriär* (uppfattningen att engagemanget kan skapa nya karriärmöjligheter), *Skuld känslor* (för sin situation i relation till andras situation och väljer därför aktivt att hjälpa andra), *Självförtroende* (uppfattningen att ideellt engagemang påverkar den egna självbilden och få en positiv effekt på självförtroendet). Även Tropp & Brown (2004, s.278) lyfter individuella fördelar med att engagera sig i ett kollektiv. Kollektiva handlingar beskrivs inte enbart gynna den specifika gruppen utan även individen genom att självbilden och hur det känner om sig själva som individer förstärks.

2.4 Hybriditet

Smith (2014, s.1495) lyfter en ökande variation att ideella föreningar genom olika typer av hybrider till följd av politiska och sociala förändringar. Hybriditet beskrivs som ett partnerskap mellan privata och offentliga välfärdsaktörer och socialt entreprenörskap inom en välfärdstriad där marknaden, stat och civilsamhället samverkar. Gawell (2014, s.253) lyfter socialt entreprenörskap inom svensk välfärdskontext där relationen mellan den offentliga sektorn och sociala entreprenörer beskrivs bestå av förhandlingar som rör värden, självständighet och innovation. Inom det ideella fältet belyser Smith (2014, s.1504) däremot den konkurrens som sker efter finansiering samt en ökad efterfrågan på social innovation. Vamstad (2007, s.38) beskriver co-production som en växande organisationstyp där strukturerad involvering av medborgare sker i reproduktionen av välfärdstjänster. Pestoff (2014, s.1413) bidrar med ytterligare förståelse för hur co-production ter sig inom Europa, en term som även här beskrivs som partnerskap mellan välfärdsaktörer och det civila till syfte att

reproduktion välfärdstjänster. Samtidigt som Pestoff (2014, s.1413) belyser interna och externa utmaningarna hybrida organisationer utsätts för när det kommer i kontakt med yttre institutionella och organisatoriska krafter, fastställs även en ökad tillväxt av organisatoriska variationer. Hybrida organisationer inom tredje sektorn bör enligt Pestoffs (2014, s.1421) analys öka professionaliseringen, upphöja sina konkurrenskraftiga drag samt öka effektiviteten för att lyckas. Utmaningen beskrivs vila i balansen av tre nödvändiga element i hybrida organisationsformer. Dessa består i att a) balansera berörda aktörers intressen för att uppnå mål; b) balansera dessa utan att gå miste om en aktör samt att c) uppnå synergi mellan aktörers kollektiva och individuella bidrag till verksamhetens mål (Pestoff 2014, s.1421).

En bred variation av vetenskapliga discipliner har bidragit till förståelsen för fältet ur ett systematiskt perspektiv. Detta genom att undersöka olika omorganiseringar inom sektorn över tid, uppkomsten av organisatoriska hybrider, själva konkurrensen inom fältet samt hur villkoren och möjligheterna har förändrats för ideella verksamheter och deras aktörer. Andra discipliner kompletterar här bilden av civilsamhället genom att lyfta yttre förändringar och deras inverkan på det organisationer som det ideella aktörerna ansluter sig till. Tidigare sociologisk forskning har vid sidan av detta bidragit till forskningsfältet genom att fokusera på bakomliggande motiv till civilt engagemang, värdet av solidaritet och altruism, gemenskap, tillit och utvecklingen av rörelser ur en historisk aspekt. Dessa fynd har bevisats vara en del i förklaringen av ideellt engagemang. Här kompletteras bilden av fältet genom att inte enbart beskriva den ideella drivkraften bland dess aktörer men även olika yttre förändringar och utmaningar som är värda att lyfta i relation till det ideella engagemanget. Men ligger förklaringen till uppkomsten av ideella aktörer enbart här? Hur sker ett inträdet i en ideell organisation och vad krävs av den enskilde som ideell aktör? Hur påverkar yttre förändringar det ideella engagemanget och dess villkor? Med utgångspunkt i Mark Granovetters teori om *länkar* används i denna studie till att undersöka de sociala relationernas betydelse för uppkomsten av ideellt engagemang. Vidare kommer Pierre Bourdieus teori om samspelet mellan *habitus*, *fält* och *kapital* användas för att undersöka vilka resurser som krävs för att kunna träda in i en ideell organisation och vilka villkor dessa skapar för den

ideella aktören och dess ideella engagemang.

3. Teoretiskt ramverk

I detta avsnitt sker en teoretisk avgränsning och formulering av valda teorier som kommer appliceras i analysen av informanternas berättelser och besvara studiens två forskningsfrågor. Studiens första forskningsfråga syftar till att undersöka de sociala relationernas betydelse för uppkomsten av engagemang i en ideell organisation. Här kommer Mark Granovetters teori om *länkar* (eng. Strong Ties/Weak Ties) appliceras. Teorin bygger på starka och svaga länkar och deras effekt på individens handlingsmöjligheter och förflyttning mellan sociala nätverk och miljöer. Teorin används i denna studie för att kunna analysera och skapa förståelse för nätverkets betydelse för individens val av handlingar. Studiens andra forskningsfråga syftar till att undersöka vilka slags resurser som krävs för att verka i tredje sektorn. Forskningsfrågan kommer analyseras och besvaras med hjälp av begreppen *habitus*, *kapital* och *fält* som ursprungligen är utformade av Pierre Bourdieu men där tolkningar gjorda av Donald Broady och Jostein Gripsrud kommer att användas i denna studie. Begreppen går in i varandra och används som verktyg för att förstå villkoren av ideellt engagemang samt varför vissa resurser och förmågor framställs som värdefulla för att kunna engageras ideellt i en ideell organisation.

3.1 Strong & weak ties

Granovetter (1973, s.1360) strävade efter att skapa en brygga mellan mikro- och makronivå genom att analysera dyadiska relationer i mindre nätverk för att förstå storskaliga fenomen. Granovetter (1973, s.1360) introducerade därför en modell som utgår ifrån hur länkar inom mindre nätverk påverkar överlappningen av länkar som i sin tur förklarar uppkomsten av sociala strukturer, mönster och fenomen. Vad som skapar mönster och fenomen beskrivs ligga i enskilda individers länkar och styrkan av dessa som bidrar till en spridning av relationer och nätverk. Styrkan av länken avgörs genom fyra faktorer som är: spenderad tid, den känslomässig intensitet i relationen, ömsesidigt förtroende och utbytet av tjänster som karakteriserar relationen. Dessa komponenter samspelar och skapar antingen en svag, stark

eller icke-existerande länk mellan individer. Granovetter (1973, s.1368) lägger större tyngd på svaga länkars effekt på individens handlingsmöjligheter och tillgängligheten till ny information. *Svaga länkar* går att hitta i individens yttre bekantskaper och producerar möjligheter, integration, social rörlighet och social sammanhållning. Styrkan av svaga länkar är att de agerar som broar till nya nätverk och områden. Broarna ger individen möjlighet till upptagning av ny information. *Starka länkar* går att hitta inom familjer, nära vänskapskretsar och i redan väl etablerade grupper. Starka band skapar svaga bryggor mellan sociala nätverk och skapar därför större homogenitet inom ett socialt nätverk. McPherson, Smith-Lovin och Cook (2001, s.436) understryker tendenser av homogeniteten inom vissa sociala nätverk där det finns starka länkar mellan individer. Homogeniteten i grupper baseras på aktörernas karaktärsdrag och handlingar. Dessa beskrivs ha en effekt på individens sociala livsvärld, formandet av attityder, exponering av information och interaktionerna som individen utsätts för.

Studiens första forskningsfråga syftar till att undersöka vilken betydelse sociala relationer har för uppkomsten av ideellt engagemang och för inträdet i den tredje sektorn. Granovetters teori om länkar, hur bryggor mellan dessa skapas och vilken effekt dessa får för individens handlingar skapar en förståelse för informanternas berättelser om inträdet i den tredje sektorn och omgivningens roll i detta inträde. Granovetter lyfter hur man kan se olika effekter beroende på om länken mellan individer är stark, svag eller icke-existerande. Denna skildring som Granovetter beskriver skapar en intressant aspekt i analysen av informanternas berättelser längre fram. Informanterna i denna studie beskriver olika typer av relationer och vilken roll dessa haft i deras inträde till den tredje sektorn. Hurvida styrkan av länkarna som informanterna berättar om har en inverkan på inträdet och typen av engagemang blir av intresse för den framtida analysen av materialet. Det blir även intressant att i ett senare skede i studien applicera Granovetters teori på informanternas berättelser om vilka typer av resurser och handlingsmöjligheter som dessa relationer genererat till individen och hur dessa nyttjas av individen vid inträdet i en ideell organisationen.

3.2 Habitus, kapital & fält

Habitus är, som definierat av Pierre Bourdieu, en produkt som införlivas och är en del av individen. Skapandet av habitus sker kontinuerligt under hela livet och formas genom sociala betingelser. Habitus kan ses som ett system av dispositioner byggt på interaktioner och ett resultat av sociala förhållanden som ger individen en viss disposition. Olika habitus värderas olika av medborgare och grupper och själva gruppen avgör värdet av ett visst habitus. Dessa system bygger inte bara på sociala erfarenheter utan även kollektiva minnen, sätt att tänka och röra sig i olika sociala kontexter (Broady 1991, s.225). Samtidigt som familjebakgrund anses bidra till en stabil grund som individens habitus vilar på, antyder Broadys tolkning av Bourdieu att andra faktorer under livets gång också bidrar till formandet av habitus. Habitus skapas aktivt under livets gång genom individens val av utbildning, karriärbana och annan social praxis. Bourdieu lyfter betydelsen av *kapitalformer* som av individen förvaltas på olika sätt beroende på individens habitus (Broady 1991, s.226). Kapitalformerna beskrivs som värden, tillgångar och resurser som individen har till sitt förfogande. Dessa kapitalformer betecknas som *kulturellt-*, *ekonomisk-* *socialt kapital* och där det *symboliska kapitalet*, ur Broadys tolkning av Bourdieu, används som en generell och väldigt rörlig kapitalform.

Det *kulturella kapitalet* består av tillgångar som ett större antal grupper i samhället erkänner som mer värdefulla över andra tillgångar, medan det symboliska kapitalet är tillgångar som anses värdefulla baserat på trosföreställningarna i en avgränsad social grupp. *Kulturellt kapital* betraktas som tillgångar som tenderar att uppfattas som värdefulla av samhället i dess helhet, som exempelvis tillgången till akademisk titel vid ett speciellt lärosäte eller förmågan att uttrycka sig i tal och skrift på ett visst sätt. Skillnaden mellan kulturellt kapital och symboliskt kapital är att det symboliska kapitalet är ett allmänt begrepp som innefattar resurser som utifrån gruppens trosföreställningar erkänns som värdefulla. Det symboliska kapitalet fungerar därför enbart under förutsättningen att det finns en marknad, alternativt ett fält, med aktörer som har liknande disposition som individen. Individer inom samma grupp med liknande disposition och därför förutsatt en liknande tillgång till resurser kan erkänna det symboliska resurserna som värdefulla (Broady 1991, s.170). Det *sociala kapitel* skiljs åt helt från både det kulturella, ekonomiska och symboliska kapitalet då dessa inte är mätbara rent

materiellt utan genereras istället via olika förbindelser. Dessa förbindelser är släktrationer, vänskapsrelationer och andra relationer som individen ingår i. Individerna som ingår i dessa olika relationerna besitter olika positioner. Det faktum att individerna besitter olika positioner bidrar till att det genereras tillgångar som samtliga parter och grupper kan gynnas av i olika kontexter (Broady 1991, s.177).

Denna uppsättning av kapital, eller så kallad produkt, som individen bär på under livets gång genomsyrar individens tankesätt, val och handlingar (Gripsrud 2011, s.101). Systemet, här kallat habitus, skapar individens sociala värld och styr individens föreställningar och handlingar (Broady 1991, s.226). Som effekt av denna produkt placeras individen i olika sociala positioner inom *sociala fält*. Sociala fält är samhällsområden i varierande storlek som har sin inre logik, lagar och egenskaper som skapats av aktörerna själva i fältet. Gemensamt för aktörerna är enigheten om fältets funktion och betydelsen av olika värden. För att kunna ha förståelse för uppbyggnaden av fältet, dess aktörer och gemensamma intressen förväntas individen bära på ett habitus som indikerar att dessa gemensamma värderingar är underförstådda (Bourdieu 1997, s.128). Däremot beskrivs fälten inte som harmoniska utan fyllt av stridigheter. Inom fälten sker en maktkamp mellan aktörer om dessa värden och allt som sker inom fältet (Gripsrud 2011). Broady beskriver maktkampen som en strid av gemensamma intressen och för att ett fält ska klassas som ett socialt fält, enligt Bourdieu, ska det finnas en uppsättning av symboliskt kapital som skapar gruppens föreställningar, deras investeringar, insatser och i sin tur förväntade vinster (Broady 1991).

Begreppen *habitus*, *kapital* och *fält* kommer användas som redskap för att besvara studiens andra forskningsfråga som är till syfte att undersöka vilka resurser som är nödvändiga för att verka inom tredje sektorn. Bourdieus begrepp habitus och fält skapar en förståelse för hur individens egna resurser och tillgångar, i form av kapital och habitus, skapar olika förutsättningar och företräden beroendevis på sammanhang och kontext. Varför vissa resurser och förmågor tillskrivs ett visst värde inom det ideella fältet och på så vis skapar vissa informella krav på ideella aktörer kommer analyseras med hjälp av Bourdieus typologi. Begreppen *socialt-*, *symboliskt-* och *kulturellt kapital* blir användbart i analysen av empirin

för att kunna förstå det sociala nätverket betydelse för individens ideella engagemang och hur vissa förmågor och resurser som individen besitter har ett värde inom den ideella organisationen och det ideella fältet.

4. Metod

Följande avsnitt redovisar val av metod i relation till studiens syfte och forskningsfrågor. Vidare beskrivs hur jag som utförare av studien fick access till urvalet, hur intervjuerna genomfördes, vilken analysmetod som användes i sammanställningen av studiens resultat samt hur jag ställer mig till etiska principer.

4.1 Metodval

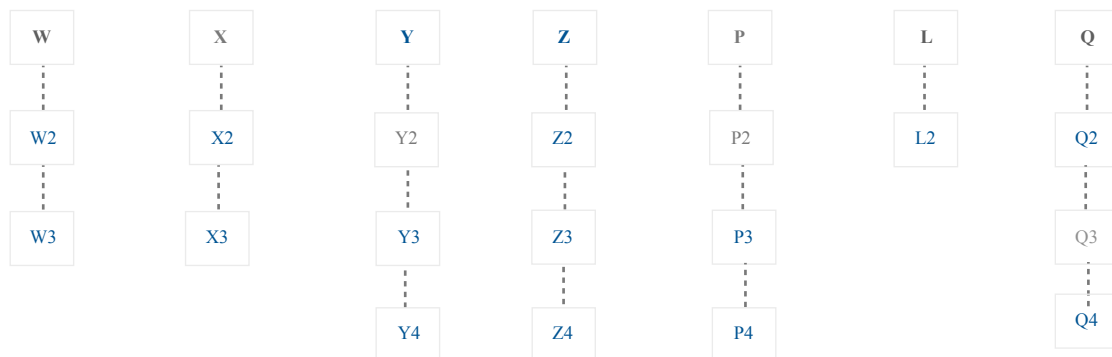
Studien har utförts kvalitativt genom semi-strukturerade intervjuer. Informanternas berättelser om deras livsvärld har varit en central utgångspunkt för analysen av empirin och i ett försök att skapa bredare förståelse för det ideella fält som individen är engagerad i. Intervjuguiden är strukturerad på ett vis som ska möjliggöra för informanten att återberätta livsskeden som har en koppling till det ideella engagemanget. Öberg betonar en vinkling i studerandet av livshistorier där dessa kan återspegla sociala, kulturella, ekonomiska och historiska krafter som i sin tur skapar givna möjligheter och gränser som individen anpassar sig till (Ahrne & Svensson 2016, s.46). Att tillåta informanten beskriva sin livsvärld och återberätta händelser skapar en inblick i informantens värld, erfarenheter, kontakter och aktiviteter som präglar individens handlingar (Rennstam & Wästerfors 2015, s.28). Intervjuguiden (se bilaga 2) är därför väldigt ytligt tematiserad och begränsad till fåtal frågor inom tre huvudteman för att ge informanten utrymme till att utveckla berättelserna kring sin livsvärld och viktiga livsskeden i relation till sitt ideella engagemang.

4.2 Urval & access

Studiens urval är avgränsat till informanter som är engagerade i en ideell organisation i Växjö stad. Urvalskriterier är att informanten ska vara över 18 år och haft anslutning till samt verkat aktivt genom civilt engagemang inom en ideell organisation med social inriktning. Dessa

ideella organisationer har varit Röda Korset, Amnesty, Noaks Ark, Nätverket SIP, Brottsofferjouren och Grrl Tech. Organisationernas fyller en samhällsfunktion inom områden som jämställdhet, mänskliga rättigheter, krisberedskap, utsatthet, socialt entreprenörskap och socialt arbete. Organisationerna skiljs åt på så vis genom dess karaktär, den organisatoriska uppkomsten, syftet med organisationen, målsättning samt typen av uppdrag som organisationer har och bedriver inom sektorn. Att inkludera informanter med varierande organisationstillhörighet var avsiktligt för att få en varierad bild av deras upplevelser av inträde och krav. Access till informanterna inom fältet gavs till mig genom ett snöbollsurval (Ahrne & Svensson 2016). Organisationerna kontaktades via deras officiella e-post och därefter vidarebefordrades studiens följebrev av representanterna i varje enskild organisation. Organisationerna och deras representanter W, X, Y, Z, P, L & Q kontaktades i första hand som sedan vidarebefordrade mitt missivbrev till ideellt engagerade inom organisationen som frivilligt fick anmäla sig om det ville delta. Syftet med att kontakta olika organisationer för att på så vis hänvisas vidare är för att kunna nå ett bredare urval och skapa variation. Nedanför detta stycke går det att se en illustration som beskriver hur spridningen av urvalet gick till genom snöbollsmetoden. Tabellen under illustrationen redogör däremot för representationen av informanter som snöbollsmetoden genererat. Tabellen är enbart till för att skapa en bild av informanterna som denna studie fångat upp.

Tabell 1. Illustration av urvalets spridning med hjälp av snöbollsmetoden

Informant	Kön	Ålder	Utbildningsnivå
W2	Kvinna	27	Kandidat
W3	Man	34	Doktorand
X2	Kvinna	27	Kandidat
X3	Kvinna	25	Kandidat
Y	Kvinna	66	Kandidat
Y3	Kvinna	59	Kandidat
Y4	Man	73	Kandidat
Z	Kvinna	24	Kandidat
Z2	Kvinna	25	Kandidat
Z3	Kvinna	24	Master
Z4	Kvinna	25	Master
P3	Man	22	Gymnasie
P4	Kvinna	65	Gymnasie
L2	Kvinna	22	Gymnasie
Q2	Kvinna	61	Gymnasie
Q4	Kvinna	66	Kandidat

Tabell 2. Tabell över studiens informanter utifrån kön, ålder och utbildningsnivå.

4.2 Genomförande

Inledningsvis utfördes 3 pilotintervjuer för att få kunskap om intervjuguidens styrkor och svagheter. Intervjuguide anpassades efter dessa insikter och har sedan använts i denna studie. Resultatet av denna studie bygger på 16 intervjuer. Majoriteten utfördes vid bestämda möten medan ett fåtal utfördes via telefon då detta passade informanten bättre. Intervjuernas längd varierade mellan 1 h - 1 h 30 minuter och samtliga spelades in och transkriberades nära inpå att intervjuerna utfördes. Bestämmelse av plats och tid gjordes med informanten där min strävan var att vara så flexibel som möjligt. Intervjuerna genomfördes i avskilda grupprum eller delar av ett stadsbibliotek, konferensrum, i informantens hem, kontor av olika slag, via Skype eller via telefon. Intervjuguiden under genomförandet av intervjuerna var ett redskap för att lyfta intressanta teman i relation till studiens syfte, däremot tilläts informanten utvidga sina tankar och reflektioner. Samtidigt som intervjuguiden användes i denna studie för att lyfta teman, ställdes även flertal följdfrågor för att uppmuntra informanten till att utveckla sina berättelser. Efter att intervjuerna var avslutades fördes samtal med informanten om själva intervjun, hur den uppfattades och om informanten har några funderingar.

4.3 Transkribering & analysmetod

Transkriberingarna av intervjuerna gjordes löpande i samband med att det utfördes. Detta för att inte gå miste om värdefull information som fångats upp av både inspelningen och anteckningar. Intervjuerna lyssnades igenom 2 gånger och transkriberades ord för ord för att på så vis underlätta analysen av empirin. Nästa steg efter transkribering av intervjuer var analysen av empirin. Enligt Kvale sker däremot analysprocessen redan i första skedet av studien när intervjuerna påbörjas. Kvales analysprocess som innefattar koncentrerings, kategorisering och tolkning användes i denna studie för att analysera informanternas återberättelser (Rennstam & Wästerfors 2015, s.31). Intervjuguiden var sedan tidigare baserad på ett fåtal huvudteman som var till syfte att både underlätta den formella koncentrerings i analysprocessen men även lyfta teman under intervjun som är intressanta i relation till studiens syfte. Studiens syfte var inledningsvis att undersöka hur ideellt engagemang uppstår och vilken betydelse sociala relationer har för inträdet i en ideell förening. Intervjuerna i sig medförde däremot att intressanta aspekter av ideellt engagemang lyftes upp som nödvändigtvis inte var avsikten med studiens syfte inledningsvis. Det som framkom var variation av utmaningar och krav som ställts på informanterna. Dessa utsagor mynnade ut till en andra forskningsfråga som strävar efter att undersöka vilka resurser som krävs för att bli ideellt engagerad. Dessa utsagor har inkluderats i tematiseringen och koncentrerings av materialet för att inkludera och skapa en mer helhetlig och nyanserad bild av ideellt engagemang som annars hade gått förlorat. Koncentrerings av materialet gjordes genom att lyfta fraser och uttryck som sedan kategoriserades in i 3 huvudteman som blev: 1) sociala relationer, 2) krav och 3) utmaningar. Tema 2 och 3 går på sätt och vis in i varandra men har samtidigt varsin specifik karaktär. Tema 2 framställer intervjupersonernas krav både på sig själva och andra när det kommer till resurser och förmågor. Tema 3 lyfter däremot utmaningar som individen uppmärksammat och som banat vägen för de olika kraven som lyfts i tema 2. Dessa teman kompletterar varandra men där tema 3 på ett mer förklarande sätt lyfter hur dessa krav uppstod genom utmaningar. Ett knep som användes i koncentrerings av materialet i denna studie var den så kallade *critical incident technique* som går ut på att identifiera kritiska vändpunkter för berättelser inom ett specifikt fält som informanten är en del av. Dessa skapar sedan en reducering i material (Rennstam & Wästerfors 2015, 30). I

denna studie användes tekniken i samtliga tematiska delar av intervjun. Genom att lyfta viktiga händelser som påverkat individens handlingar, både när det gäller uppkomsten av engagemanget och hur utmaningar kan påverka att engagemanget fortgår. Andra steget var tolkningen av materialet som utgör själva analysen. Tolkningsmetoden som Kvale förespråkar i analysen av individens livsvärld är att ge mer utrymme för diskussionen av material för att ge materialet en innebörd. Analytikern ska här lyfta vad intervjun säger om informanten snarare än vad informanten säger om sin livsvärld (Rennstam & Wästerfors 2015).

4.4 Etiskt hänsynstagande

Studien tar i första hand hänsyn till fyra generella etiska riktlinjer som förespråkas av Vetenskapsrådet om god forskningsetik inom humanistisk- och samhällsvetenskaplig forskning. Dessa krav är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Samtliga krav är till syfte att säkerställa individens deltagande och benämns som ett basalt individskydd. Informationskravet ska fastställa att informanten är medveten om villkoren som följer med deltagandet i studien. Att informantens deltagande är frivilligt samt att deltagaren får avbryta sin involvering i studien under vilket skede som helst ska framföras med tydlighet. Vidare ska informanten upplysas om studiens syfte. Samtyckeskravet grundar sig att i studiens utförande säkerställa informantens frivillighet i sin medverkan och detta genom ett tydligt godkännande. Principen förutsätter att informanten har inflytande över sin medverkan i form av rätten till att avbryta sin medverkan och inte utsättas för påtryckningar vid eventuellt avbrytande. I samtliga stadier av studien ska personuppgifter, enligt konfidentialitetskravet, hanteras med största försiktighet med betoning på sekretess och anonymitet. All data insamlad ska vid publicering avidentifierats i den grad att svar och utsagor inte ska kunna härledas tillbaka till enskilda informanter. Slutligen avser nyttjandekravet en garanti för den enskilde att den information som samlats in vid intervjutillfällena i denna studie enbart nyttjas i denna studie och med syftet som redovisats för informanten vid överenskommelsen. (Vetenskapsrådet 2017) Inledningsvis av varje intervju informerades informanten om sitt deltagande, studiens syfte, sin anonymitet, rätten till att avböja sitt deltagande samt hanteringen av inspelat material. Informanten försäkrades

även om att frågor får undvikas. Två informanter hade önskemål om att deras involvering i specifika projekt som organisationen bedriver inte får nämnas vid namn i studien på grund av projektens sekretess och informanternas tystnadsplikt. Detta önskemål respekterades i allra högsta grad i sammanställningen av empiri. Oavsett om informanten haft ett sådant önskemål eller inte kommer inte informanternas organisationstillhörighet att redovisas.

Som ett slutsteg i den kvalitativa metoden som använts i denna studie, utformad av Kvale, ska informanten i slutprocessen av tolkningen ges ytterligare ett tillfälle eller en intervju för att kunna korrigera eller utveckla sina resonemang. Detta gjordes inte i denna studie främst på grund tid och studiens omfattning. Utöver det etiska principerna som informanterna garanterats i början av intervjun krävs etiskt hänsyn till alla delar i en intervjuundersökning, här innefattat intervjusituationen och min roll som intervjuare. Det faktum att intervjuerna genomfördes i avskilda grupprum eller delar av ett bibliotek, konferensrum, i informantens hem vid önskemål, kontor, Skype eller via telefon kan ha haft en inverkan på informantens sätt att svara och uttrycka sig. Samtidigt som informanterna själva hade önskemål vilket har resulterat att intervjuplatserna varierat är det viktigt att reflektera över hur vissa av dessa miljöer antingen underlättar eller försvårar för informanten att dela med sig av sina erfarenheter och upplevelser. Även min roll när intervjuerna genomfördes är viktig att reflektera över då det i kvalitativa forskningsintervjuer kan förekomma en maktsymetri. Maktsymetri består i att parterna som är närvarande under intervjun, det vill säga mig som intervjuare och informanten som intervjuperson, inte är jämbördiga. Intervjuerna var semi-strukturerade där jag som intervjuare bestämde vilka frågor som skulle ställas gällande personernas ideella engagemang, vilken vändning intervjuerna skulle ta och när den skulle avbrytas. Detta i sig skapar en asymmetrisk maktrelation då jag som intervjuare bestämt både ämne, frågor och där det ligger en förväntning på intervjupersonen ska besvara mina frågor angående ämnet (Brinkmann & Kvale 2014, s.52). En annan del i maktsymetri rör bearbetningen av empiri där det existerar ett tolkningsmonopol som är betydelsefullt att reflektera över (ibid). Detta monopol består i att jag som utförare av studien i min analys har ett företräde att tolka och vidare rapportera intervjupersonernas utsagor utan att intervjupersonerna kan ge några invändningar (ibid) Tolkningsmonopolet är ytterst viktigt att

ta hänsyn till under bearbetningen och tolkningen av informanternas utsagor om sitt ideella engagemang. Detta för att skapa en likvärdig, rättvis korrekt tolkning av informanternas erfarenheter som möjligt.

5. Resultat & Analys

Studiens urval består av 3 män respektive 13 kvinnor som är mellan åldrarna 22 och 73. Bland detta urval är den akademiska representationen hög. Majoriteten av informanterna, uppskattat 75 %, besitter en eftergymnasial utbildning. Att den akademiska nivån bland ideella aktörer i denna studie är hög går i linje med fynd som tidigare forskning indikerat gällande fördelningen av socioekonomisk status inom tredje sektorn (Shye 2010). Presentationen av empirin nedan är indelad i tre teman som består av: sociala relationer, krav och utmaningar. Tema I framför informanternas berättelser om hur informanternas inträde i tredje sektorn gick till samt vilka sociala relationer som varit närvarande i den processen. Tema II redovisar å andra sidan informanternas upplevelserna av krav i och med deras ideella engagemang. I samband med att informanterna beskrev upplevda krav inom den tredje sektorn lyfte informanterna även ett antal utmaningarna med att engagera sig ideellt och menade att dessa utmaningar sällan påtalas. Tema III är därför till för att framföra och analysera utsagor om utmaningarna som informanterna framställer som värdefulla i kombination med sitt inträde och upplevda krav på resurser. Detta tema skiljt åt från det föregående temat genom att dessa utsagor på ett mer begripligt vis förklarar hur vissa krav uppstod i relation till yttre utmaningar. Samtidigt som tema II och III flyter in i varandra så kommer dessa särskiljas för att på ett tydligare vis kunna lyfta varför vissa krav tillkommit inom den tredje sektorn.

5.1 Tema I - Relationer

5.1.1 Betydelsen av relationer som skapats på resande fot

Informanter berättar om hur specifika händelser och nyckelpersoner haft en betydelse för deras vilja att engagera sig. Majoriteten av informanterna i denna studie har antingen rest en hel del eller bött längre perioder inom samt utanför Europas gränser. Dessa internationella resor tar upp en stor del av informanternas berättelser kring uppkomsten av deras

ursprungliga samhällsintresse. Vad som lyfts som värdefullt i dessa resor är nya insikter, upptäckten av skilda hemförhållanden och skillnaderna i möjligheter. Dessa nya insikter skapades genom att informanterna fick bevittna andra levnadsvillkor och andra människors handlingsmöjligheter när dessa nya relationer skapats. Kontrasten av att återvända till sin hemmiljö efter en vistelse utomlands eller en resa beskrivs av många varit en vändpunkt. Nyckelpersonerna i dessa berättelser har främst varit ytliga bekanta eller periodvisa vänskapsrelationer. Situationen som informanterna befann sig i under en period av livet i och det sociala relationer som skapats under denna period har beskrivits av informanterna som betydelsefulla för en själv.

[...] att det började var nog... jag pluggade i Hamburg och så fick jag kompisar som inte var från Sverige. En från Turkiet och en från Senegal och vi tre blev jättebra kompisar och delade liksom samma värderingar... Vi diskuterade väldigt mycket var vi kom ifrån och då insåg man hur sjukt olika hemförhållanden man kom ifrån.. och vi var himla lika varandra men att dem inte hade samma möjligheter som jag. Det var det som fick mig intresserad för utveckling, varför... och vad kan man göra åt det [...]

[...] Men folk bor kvar och de är ganska...fattigare än genomsnittet och mindre utbildade. Men väldigt trevliga så det upptäckte jag i Skottland. Det var väldigt givande att jobba på det sättet för de eleverna jag hade var väldigt engagerade lokalt och de var väldigt.. de uppskattade det jag lärde ut och gjorde... Jag hade det i bagaget när jag flyttade hit och då tänkte jag att det där ska jag vilja ta med mig hit [...]

[...] det var nog skillnaden i Istanbul. Det var det som vände mig alltså för jag har inte varit engagerad i sånt här volontärarbete innan. Det var det som vände mig. Och sen har jag hjälp oerhört många föräldrar och barn och nya familjer att komma in i Istanbul och i Bukarest...Men vi har varit ute i 11 år drygt. Så det har gått många år som jag jobbat med sånt här. Och då på något sätt kommer man hem och man ser sig omkring och man har vad man behöver och sådär [...]

Informanterna beskriver här hur nya miljöer och möten med nya bekantskaper i dessa nya miljöer antingen skapat en insikt eller en vändning i informantens sätt att tänka kring både sin

och andras livssituation. En gemensam nämnare för det bekanta som informanterna mött under dessa resor är att deras sätt att leva och deras livserfarenheter skiljs åt drastiskt från informantens egna erfarenheter. Informanterna beskriver denna insikt som något nytt och i sig en spännande upptäckt. Dessa relationer har på sätt och vis öppnat upp en ny värld för informanten genom sina sätt att leva. Informanterna beskriver hur man tagit åt sig dessa erfarenheter och därför förstår betydelsen av engagemang i samhällsfrågor.

5.1.2 Vänskapsrelationer som brygger in i tredje sektorn

Informanterna berättar inte enbart om hur nya bekantskaper under resor bidragit till nya insikter kring skillnader i hemförhållanden, möjligheter och orättvisor men även hur mindre drastiska miljöombyte bidragit till ett inträde i en ideell organisation. Att börja studera på ett universitet och bosätta sig i ett campusområde har av många informanter beskrivits som uppstarten till ideellt engagemang och inträde i en ideell organisation. Informanterna berättar om hur bekanta och vänner haft en betydande roll för möjligheten att engagera sig men även hur dessa varit delaktiga i valet av organisation. Det finns en delad uppfattning bland flertal informanterna i denna studie om hur inträdet i den ideella organisationen såg ut när det bosatte sig i Växjö för att studera vid Linnéuniversitetet. En del informanter beskriver hur det aktivt sökt sig till vänner som är ideellt engagerade och på så vis valt en organisation. Andra informanter menar däremot att man sökt sig aktivt till organisationer där man känner till andra som redan är delaktiga. Dessa behöver inte vara nära vänner utan har även beskrivits som bekanta.

[...] 2016 när jag började på campus. Det var då. Det finns så många föreningar här och då blev jag dragen till det direkt... Det var redan första terminen och första kursen som jag började söka mig ut. Man hör ju av andra klasskamrater och då söker man sig till dem.

[...] när jag började på campus så kände jag att här är folk engagerade... här vill jag också engagera mig.. Jag hade en kompis som hade varit engagerad i det innan. Sen så ville jag engagera mig i någonting... alltså det var lite slump.. du vet när man går runt på välkomstmässan och man känner någon som är med i styrelsen.. det blev bara att man trillade in där.

Vad som motiverat dessa informanter att engagera sig ideellt har primärt varit att det uppfattas som en del av studentlivet, medan andra betonar vikten av att engageras ideellt om man går ett samhällsvetenskapligt program. Många informanter anser att ett ideellt engagemang är meriterande för studierna och den framtida karriären, speciellt om man studerar ett samhällsvetenskapligt program. Att många engagerats via nyfunna klasskamrater, bekanta och vänner går att se bland informanternas berättelser. Inträdeströsklarna in till en ideell förening är låg bland studenter när det sker via vänner och bekanta. Inträde genom ytliga vänner och bekanta gör det mer lättåtkomligt för informanten att ansluta sig, men däremot har denna spridning av ideellt engagemang bland universitetsstudenter i denna studie enbart skett bland studenter som studerar ett samhällsvetenskapligt program.

5.1.3 Sociala event som rekryteringsverktyg till tredje sektorn

En allmänt delad uppfattning bland informanterna i denna studie, oavsett om de studerar eller inte, är att ideellt engagemang ofta förknippas med sociala event av olika former. Dessa sociala event kan vara allt från sportevenemang med syfte att samla in pengar till ett speciellt ändamål, mässor eller utställningar et cetera. Alla är till syfte att bidra till den ideella organisationens kärnverksamhet och projekt. Informanterna beskriver hur ideella organisationer anordnar sociala event, demonstrerar eller visar upp sig på olika platser och i olika sammanhang för att lyfta olika samhällsfrågor och väcka samhällsdiskussion. Många informanter beskriver att det själva fick reda på olika ideella föreningar genom dessa sociala event och tillställningar. Det beskrivs av informanter att ett aktivt studentliv, sociala event och tillställningar lockar till andra studenter inte enbart för att dessa bidrar till god samhällsnytta men för att det är ett sätt att socialisera sig med andra. Här skapas nya relationer, som av många informanter anses som viktigt, samtidigt som ideellt engagemang kring olika samhällsfrågor råkar vara en del av det sociala sammanhanget. Informanterna associerar slutligen inte då sociala event enbart med socialisering utan även med civilt engagemang.

[...] jo men det var väl när jag började på Linnéuniversitetet.. Det var så kul eftersom alla var taggade och jag vet att vi var ute på Sivans¹ och en tjej hade varit i Nepal och var väldigt engagerad... sen så bestämde vi oss för att vi skulle starta ett projekt och då hade hon faktiskt redan kontakt med en liten ideell organisation i Växjö som jobbar just med Nepal. Vi tog kontakt med dem och startad en insamling [...]

[...] Så var det ju den bästa organisationen på campus och det var en organisation många lärde känna på grund av ett speciellt event bland annat. Där kunde vi få Paxare², Champs³ och vi fick även in Pedal⁴. Vi fick in alla sorters studenter.

Att engagera sig i projekt som ideella organisationer arrangerat visar sig skapa nya relationer. Informanterna beskriver hur deras ideella engagemang i olika projekt resulterat i skapande av nya bekanskskaper och vänskapsrelationer. Informanter beskriver att dessa relationer har ett speciellt värde genom hur det uppstod. Dessa band beskrivs uppskattas på ett annat sätt av informanterna till skillnad från redan etablerade relationer som informanten har.

[...] då hade de (organisationen) någon kampanj eller något.. Jag anmälde mig till det och fick kontakt med två kvinnor, båda från Latinamerika, men den ena gick det inte så bra med för hon flyttade till Göteborg. Men den andra är jag fortfarande vän med och jag är gudmor till hennes dotter. Hon bor här borta *pekar* [...]

[...] för jag.. det var en liten kille som hette A.. om vi ska vara helt.. han var väldigt jobbig men otroligt trevlig och rolig. Han var 10 år minns jag och han var ett barn helt enkelt.. jättemycket att hantera och vi arbetade med honom och vi spelade fotboll och vi gjorde allt sånt som han tyckte om också... nu ser jag honom ute ibland och det har gått flera år... det här var 2013 och då var han tonåring och nu säger han ”hej minns du mig?” Det är otroligt [...]

¹ Studentpub i Växjö stad.

² Studentförening vars medlemmar studerar Personal- och arbetsliv vid LNU Växjö.

³ Studentförening vars medlemmar studerar Coaching & Sport Management- programmet vid LNU Växjö.

⁴ Studentförening vars medlemmar studerar Lärarprogrammet vid LNU Växjö.

Relationerna som lyfts av informanter hittills i relation till uppkomsten av deras ideella engagemang är, vad Granovetter definierar som, svaga länkar. Spenderad tid, känslomässig intensitet, ömsesidigt förtroende och utbyte av tjänster är fyra faktorer som Granovetter (1973) fastställer som indikation på styrkan av en länk. Eftersom relationerna enligt informanterna funnits under kortare perioder i samband med resor, studentliv eller kortare projekt indikerar dessa faktorer att länkarna varit, enligt Granovetters mening, svaga. Men däremot har svaga länkar den egenskapen att den förser individen med inkörsportar till nya områden och nätverk som i sin tur förser individen med ny information, social rörlighet och nya handlingsmöjligheter. Dessa portar som det svaga länkar skapar beskrivs som bryggor. Dessa bygger på relationer av olika slag, något som Granovetter refererar till länkar.

Informanterna beskriver i sina berättelser om att nya bekantskaper och vänner skapat en insikt i skillnader i hemförhållanden, levnadsvillkor och upplevda möjligheter. Dessa insikter har gjort av informanterna genom att det nyfunna bekantskaperna burit på erfarenheter olik informanternas egna erfarenheter. Informanterna har via bekantskapernas erfarenheter fått en inblick i nya miljöer och situationer som informanten hittills inte haft möjligheten att uppleva på egen hand. Informanterna har med sitt inträde i nya områden, via svaga länkar och de bryggorna som dessa skapar, fått ta del av ny information, andras livsöden, värderingar och olika begränsningar. Att denna insikt skapats genom nya bekantskaper indikerar att individen upplever kontraster till sin egna livsvärld. Olika typer av länkar, vare sig dessa är starka eller svaga, har en effekt på individens sociala livsvärld och formar inte enbart individens attityd men även upplevelsen av interaktioner (McPherson et. al. 2001). Detta går att se i uppkomsten av civilt engagemang när individerna väl återvänt till sin hemmiljö. Granovetter antydde även att effekten av dessa svaga länkar är stark när det kommer till spridningen av bryggor och nätverk. Spridningen av dessa svaga länkar går att se i vissa av informanternas berättelser om hur det fick motivationen till att engagera sig i en ideell organisation under universitetstiden. Det svaga länkar skapade här lättåtkomliga inträden till nätverk och kontakter som uppmanat individen till nya handlingar, i dessa fall uppkomsten av ideellt arbete. Spridningen går även att se under informanternas berättelser av sociala event där fler inkluderas i det ideellt engagemanget som nödvändigtvis inte var intresserade av ideellt

engagemang tidigare. Informanterna berättar hur det under en utekväll med andra studenter eller genom sociala event fått reda på olika projekt och olika ideella organisationer via andra studenter som det inte känner. Många informanter påpekar att det kunde känna av och se gemenskapen och engagemanget bland studenter. Dessa interaktioner och upphovet till ideella engagemang beskrivs av flertal informanter som spontant och slumpmässigt. Trots att individen kan ha haft en viss positiv inställning till ideellt engagemang innan inträdet i den ideella organisationen inträffade berättar informanterna om hur nya bekanta och vänner skapat tillgång till, även kallat bryggor, till dessa organisationer. Dessa bryggor har fört med inte enbart en förståelse för andras livssituation och handlingsmöjligheter men även kunskapen om ideella organisationer och kontant med andra som redan är ideellt engagerade.

5.1.4 Familjeband

Samtidigt som majoriteten av informanterna återberättat hur vänner och bekanta haft en viktig roll i uppkomsten av deras engagemang så har andra informanter lyft betydelsen av nära relationer i relation till deras intresse för samhällsfrågor. Relationer i form av familjeband beskrivs som betydelsefulla i uppkomsten av vissa värderingar och mål med det ideella engagemanget. Ett par informanter har beskrivit hur maken speciellt haft en inverkan på viljan att engagera sig i en ideell organisation. Valet av ideell organisation har främst bottnat i en vilja att engagera sig i en organisation som har en nära anknytning till maken. Informanterna beskriver att de har en viss insikt i vissa frågor tack vare maken. Dessa frågor rör bland annat erfarenheten av att vandra och olika hälsotillstånd. Informanterna har då valt att engagera sig för att förstå den andres situation och samtidigt hjälpa andra i liknande situation. Informanterna känner att de besitter en förståelse för frågan det rör sig om tack vare en nära anhörig och dennes direkta erfarenhet.

Det blev såhär för jag har alltid varit engagerad i det här med invandring, jag har jobbat mycket med det. Min man har varit flykting och numera invandrare. Så jag vill engagera mig [...]

Att engagera mig var nog att jag ville känna till mer om A:s (makens) sjukdom,

hjälpa honom och liksom kunna hjälpa dra och kunna tala om för andra att föreningen finns om man behöver hjälp liksom [...]

Många av informanterna som funnit inspiration till sitt civila engagemang genom familjemedlemmar och nära släkt har en klar bild av sitt engagemang. Informanterna beskriver utförligt om anledningen bakom det civila engagemanget och varför de valde en specifik organisation att frivilligt engagera sig i. Släktens och familjemedlemmars erfarenheter lyfts av många som porten till en viss drivkraft. Informanterna beskriver hur olika livsöden som familjemedlemmar och anhöriga varit med om format individens livsvärld och sätt att reflektera. Relationen till en nära anhörig har bidragit till att informanterna har en viss speciell insikt och kunskap kring ett visst fenomen. Denna insikt och kunskap har skapat en förståelse för ämnet det rör sig om och som sedan präglat informantens syn på målet med och viljan bakom engagemanget.

Jag har alltid varit intresserad av omvärlden speciellt för att jag har eritreansk bakgrund och mina föräldrar var flyktingar efter kriget i Eritrea i slutet av 90-talet och då flydde de från Eritrea då och kom till Sverige och det har alltid satt en prägel på mig hur deras liv såg ut i Eritrea och hur de saknade rättigheter och hur.. helt enkelt situationen såg ut i Eritrea [...]

[...] Men det var rätt naturligt för oss att vi alltid... det var det vi pratade om hemma. Vi pratade väldigt mycket skola, utbildning och... det där fortsatte ju vi sen i min familj då va så jag brukar säga att de äldsta barnen deltog väldigt mycket i diskussionerna runt köksbordet medan det minsta barnet hade bordspingis längst ner.. hela tiden ... satt och följde med ögonen och jag ser ju på mina barn. Barn gör ju inte vad man säger utan barn gör vad man gör.

Till skillnad från informanter som rent av spontant valt att engagera sig frivilligt i en ideell förening, har dessa informanter via en nära anhöriga valt sina projekt med noggrannhet. Projekten är ofta kopplade direkt till en nära anhörigs situation. Engagemanget beskrivs mynna ut i projekt som har en stark koppling till familjens upplevda erfarenheter och värderingar. Familjens värderingar och erfarenheter präglar informanternas bild av varför

ideellt engagemang behövs och vilka ämnen som är värda att engagera sig i personligen. I kontrast till informanterna som berättar om hur deras engagemang präglats av föräldrars erfarenheter målar andra informanter upp en bild av hur barn skapat en vilja att engagera sig ideellt. Barn beskrivs här som anledningen till att engagemanget uppstod och där man som förälder valt att engagera sig i en fråga som berör barnen både indirekt och direkt.

För mig var det målgruppen som var intressant för mig i och med att jag själv hade barn som var.. ah.. drabbats av kriget.. så någonstans hittade jag någon som jag kände och något där jag ville engagera mig i organisationen [...]

[...] Det började till och med när mina tjejer gick på högstadiet och då jobbade ideellt som förälder på stan. Jag gick runt på stan fredag- och lördagkvällar. Egentligen gick man bara runt och visade sig som vuxen på stan.

Vänner och familj beskrivs i vissa berättelse bära på positiva inställningar till ideellt engagemang och där engagemanget är något positivt som förknippas med den anhörige som är ideellt engagerad. Däremot framställer vissa informanter som upphov till ideellt engagemang. Vänner och familjemedlemmar kan i vissa fall, enligt informanter, ifrågasätta eller ignorera det ideella engagemanget om de själva saknar förståelse för det eller anser det som avlägset.

[...] Min dotter B då som är socionom när hon gifte sig för något år sedan så var det lite roligt för hon hade en bordsplacering så skrev hon lite om varje person så man skulle veta vem det var. Jag var ju brudens mamma så stod det ”jobbar helst där hon slipper ta betalt”. Så kan man väl också se det haha [...]

Ja alltså det finns många gånger när jag funderade varför jag hade tagit på mig rollen för man pluggar, man ska betala hyra och jag jobbade också vid sidan av.. och då kände jag oj jag lägger ner mycket mer ideell tid än vad jag lägger ner på mig jobb, varför egentligen? Det var många kompisar hemifrån som inte alls varit engagerade som frågade: Ah men Z, varför jobbar du gratis? Ja [...]

Relationerna som samtliga informanter beskriver ovanför och som resulterat i ett ideellt engagemang är baserade, enligt Granovetters kriterier, på starka länkar. Starka länkar består av nära familjeband och nära vänskapskretsar som byggts upp genom tid, förtroende, utbyte av tjänster och en känslomässig koppling (Granovetter 1973). Antalet informanter som menar att nära relationer varit upphovet till deras intresse för ideellt engagemang i en organisation är få. Däremot indikerar dessa informanter att familj och släkt haft en stor inverkan på vilket sätt man valt att engagera sig. Sättet att resonera kring samhällsfrågor i familjen och den inre kretsens upplevelser genomsyrar individens ideella engagemang. Informanterna avgränsar sitt ideella engagemang till frågor som har en stark koppling till familjen och släkten. Familjens värderingar, en makes hälsotillstånd, en nära anhörigs livsöde, det egna barnets situation är ett par faktorer som i sin tur mynnat ut till ett speciellt ideellt engagemang som informanterna valt att delta i. McPherson, Smith-Lovin och Cook (2001) lyfter homogeniteten som kan skapas i nätverk med starka länkar och att dessa i sin tur formar individens sociala värld, attityder och exponeringen av information. Projekten som dessa informanter har valt att engagera sig har haft en starkt anknytning till den nära anhörigas erfarenheter och deras sociala värld. Samtidigt som informanterna lyfter att det vill hjälpa andra i liknande satsningar så har man valt projekt med omtanke. Informanterna har blivit exponerade för viss information kring ett fenomen som i sin tur skapat attityder kring värdet av engagemang i vissa frågor. Insikterna och tankarna som individ har tagit del av via nära anhöriga har varit närvarande när individen valt att engagera sig i ideella projekt. Främst valet av organisation.

Investeringen av sitt ideella engagemang har uppstått i frågor som individens nära anhöriga är investerade i själva eller har en koppling till. Bryggorna blir här starka genom att engagemanget blir snävt och väl planerat i jämförelse med engagemang som uppstått via svaga länkar. Bryggorna som de svaga länkarna skapat visar att individen ges möjligheter till nya områden och nätverk som man tidigare inte haft tillgång till. Engagemanget beskrivs där istället i större grad som spontant och slumpmässigt, medan ideellt engagemang som resultat av starka länkar i dessa fall är mer välplanerat och motiverat inom området som informanten har kännedom om.

5.2 Tema II - Krav

Det föregående temat framställde och analyserade de sociala nätverkens inverkan på uppkomsten av ideellt engagemang och informanternas inträde i en ideell organisation. Detta tema utgår däremot från informanternas uppfattning av vilka resurser och förmågor som krävs för att kunna träda in i en ideell organisation. En delad uppfattning bland studiens informanter är att det inte finns konkreta och formella krav på den som vill engagera sig ideellt i en förening.

[...] det kan vara vem som helst. Som sagt vi har inga formella regler. Man ska brinna för ämnet och följa våra regler och stadgar. Utöver det kan det vara vem som helst. Det behöver inte vara en samhällsvetare, det kan vara någon som pluggar till brandman. Det är personligt engagemang som spelar roll [...]

Däremot indikerar materialet att det finns informellt höga krav och förväntningar på ideella aktörer. Dessa ställs både på individer som ska eller har trätt in i den ideella organisationen. Kraven tycks ligga i att den ideella aktören ska besitta kunskap om relevanta samhällsfrågor som den egna och andra organisationer bedriver, god omvärldsbevakning, ha förmågan att kunna motivera och redogöra sitt engagemang för andra inom fältet, agera flexibelt i sitt ideella engagemang samt redogöra för den egna organisationens projekt ifall en sådan situation skulle uppstå. Dessa krav är rätt konkreta men samtidigt finns det omätbara förmågor som också lyfts upp som värdefulla. Dessa består i personliga upplevelser och erfarenheter som har relevans för det ideella engagemanget.

5.2.1 Värdet av kunskap

Värdet av kunskap lyfts av många informanter men i olika grad och utsträckning. Kunskap beskrivs som en nödvändighet för att kunna navigera inom den tredje sektorn. God kunskap om samhällsfrågor och själva organisationen man valt att ansluta sig till beskrivs av vissa informanter som nödvändigt för att kunna engagera sig, klara av varierande arbetsuppgifter och kunna bidra till organisationen på olika sätt. Många informanter beskriver att ideellt engagerade inte kan förvänta sig att ha en specifik position i organisationen då denna är ideell

och på frivillig basis. Ideella aktörer flyttas därför runt efter behov och detta ställer olika informella krav på god kännedom.

[...] man ska vara beredd på att koka kaffe om det behövs.. till att gå och presentera organisationen för en grupp eller på en konferens eller whatever.. så det är ju liksom verkligen brett om man säger så och men på andra sätt så är det mycket givande [...]

[...] man måste ha en väldigt god omvärldsbevakning så man hittar möjligheter. Det är inte alltid så kända utan dels så kan det vara tillfälliga pengar eller fonder av olika slag och sen.. ibland allmänna arvsfonden som man kan söka till.. de har sin inriktning och ibland poängterar de det ena mer än det andra. Det gäller att man är väldigt på det.

Vissa informanter beskriver däremot att det finns en viss svårighet i att rekrytera nya aktörer till de ideella organisationerna. Svårigheter består i att ämnet kan uppfattas som komplext av utomstående som inte är insatta rent kunskapsmässigt. Svårigheten ligger i att förstå varför ideella organisationer existerar och vad syftet är med dessa. För att individen ska betraktas som kapabel till att engagera sig i en ideell organisation menar informanter att man behöver förstå olika samhällsfrågor som organisationen kämpar för. För att ansluta sig krävs ett visst intresse och en viss kunskap. Informanterna beskriver inte kunskap som ett formellt krav men man menar att vissa samhällsfrågor är komplexa och att det behövs en viss akademisk färdighet för att kunna ha en åsikt kring samhällsämnena som de ideella organisationerna bedriver. Majoriteten av informanterna i denna studie har en högre akademisk utbildning, men här är inte den akademiska nivån betydelsefull utan vilket lärosäte man tillhör samt inriktningen på sina tidigare avklarade studier. I denna studie lyfts samhällsvetenskapliga universitetsprogram som betydelsefulla vid ett eventuellt inträde i en ideell verksamhet. Informanter beskriver hur man bemött motstånd från omgivningen som inte bär på samma kunskap och förståelse för samhällsfrågorna som de ideella organisationerna man är engagerad i lyfter.

[...] om vi pratar med samhällsvetare så skriver de på med en gång. De förstår problemet. Pratar du med en wädur⁵ är det inte alls intresserade och säger vad är det jag skriver på nu? De blir väldigt skeptiska och så ska man försöka förklara vad problemet är inom 15 sekunder så att de inte springer iväg. Så det blir väldigt svårt. Ibland lyckas man och ibland lyckas man inte [...]

[...] det är väl den största svårigheten, responsen. Jag tror det är mycket misstänksamhet, okunskap. Att man är rädd för eventuella konsekvenser, man kan inte riktigt se möjligheterna [...]

Fördelning av informanterna som denna studie fångat visar att majoriteten har en högre utbildning och vanligt förekommande är att informanten har en examen i ett samhällsinriktat universitetsprogram. Kunskapen som informanterna förvärvat genom sin utbildning beskrivs, enligt vissa informanter, skapa en förståelse som andra studenter inte förväntas besitta. Kunskap som innefattar att ha god kännedom om fältet, andra aktörer, kunna genomföra en god omvärldsbevakning och vara flexibel är några förmågor som lyfts av samtliga informanter och som har ett visst värde. Denna disposition och tillgång skattas högt av andra i samma fält och är något som kanske inte alltid förväntas av alla ideella aktörer men som är egenskaper som gynnar gruppens, det vill säga organisationens, egna intressen. Dessa resurser skulle kunna falla in i det kulturella kapitalet enligt Broadys (1991) tolkning av Bourdieu. Kulturellt kapital består i de resurser som individen införskaffat sig genom sin akademiska utbildning och dessa får ett visst värde över andra resurser. Informanterna i denna studie lyfter det kulturella kapitalet men främst betydelsen av en viss akademisk utbildning, nämligen en högre samhällsvetenskaplig utbildning. Informanterna ser andra studenter med annan akademisk inriktning som mindre kapabla till att förstå det ideella fältet som de själva är en del av.

5.2.2 Erfarenhet

Vid sidan av kraven som informanterna har på sig själva och andra ideella aktörer när det kommer till kunskap menar man även att vissa andra förmågor är värdefulla. Dessa förmågor är mindre konkreta och svåra att mäta men anses vara minst lika betydelsefulla som

⁵ En utbildningsförening vars medlemmar studerar datalogi, medieteknologi, matematik eller informatik vid LNU Växjö.

tillgången till akademisk kunskap. Informanterna utgår ofta från sig själva i intervjuerna och beskriver hur de själva har en personlig erfarenhet av olika projekt som den ideella organisationen bedriver. Informanterna beskriver denna insikt som en trygghet och en indikation på deras kompetens inom fältet. Informanterna lyfter värdet och fördelen med insikter och erfarenheter medan ett fåtal informanter menar att det är ytterst nödvändig att besitta dessa för att kunna förstå ideellt engagemang.

[...] många som flydde.. vi som flydde.. det var ingen som tog med sig ägandebevis på huset eller lägenheten eller vad man hade. Man flydde hals över huvud bara för att rädda livet och sen blev det problem även om ditt hus fanns kvar för då var det ockuperat av någon så det var upp till var och en som hade flytt och befann sig i Sverige att bevisa sin äganderätt. Så det var mycket det som jag jobbade med. Bland annat [...]

[...] Det var det som var... jag kände mig som en fisk i vatten när jag jobbade med de här frågorna. Det kändes så nära och man kunde hjälpa till på många sätt, dels för att jag hade min yrkesbakgrund och kommer från det området... landet och kände kulturen, problematiken och samtidigt som jag lärt mig mycket.

Habitus är, enligt Bourdieu, en vara som bärs av individen genom livet. Denna vara är en produkt av både nedärvda förutsättningar men även individens senare val av utbildning, karriär, delaktigheter i sociala interaktioner och förhållanden. Denna vara har en inverkan på individens föreställningar och handlingar samt nyttjande av resurser i form av kapital (Broady 1991). Individens habitus förser individen med en viss position samtidigt som kapitalformerna här får utrymme och ett värde. I det föregående temat beskriver informanterna hur familj, vänner och bekanta skapat portar till nya områden och nätverk som i sin tur genererat nya insikter, kunskaper och erfarenheter. Det gångna temat lyfte den starka effekten av svaga relationer och spridningen av dessa som i sin tur skapat nya handlingsmöjligheter för individen. Genom miljöombyten och nya relationer har individen blivit exponerad för olika hemförhållanden, skillnader i möjligheter, fattigdom, olika kriser, engagemang som existerar ute i världen, föreningslivet i sitt närområde samt nya nätverk.

Exponeringen som skett genom miljöombyte och nya relationer har i sin tur genererat tillgångar och resurser i form av socialt kapital. *Socialt kapital* är, enligt Bourdieus mening, tillgångar som individen får via relationer (Broady 1991). Det sociala kapitalet genereras via relationer med andra individer som har en annan position som individen inte besitter och därför kan dra nytta av i olika sammanhang. Människor som befunnit sig i andra hemförhållanden, upplevt fattigdom och olika kriser som informanten själv inte har upplevt indikerar att parterna har väldigt skilda positioner. Förutsättningarna har inte varit desamma för informanten och människorna som individen skapat nya relationer med. Detta i sin tur har gjort att individen har fått tillgång till resurser som har ett visst värde i relation till det ideella engagemanget. I sina utsagor berättar informanterna om hur bemötandet med andra och olika händelser i livet präglat individens sätt att resonera och agera. Informanterna anser att de, genom sin erfarenhet av dessa relationer, kan bidra till olika ideella projekt då man har vissa resurser till sitt förfogande. Varför dessa erfarenheter och insikter som sedan ackumulerats till socialt kapital anses värdefulla är främst för att fältet har en viss karaktär. Organisationerna som informanterna ingår i utvecklar projekt inom områden som berör socialt arbete, utsatthet, krisberedskap, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Resurserna som olika relationer generat till informanterna har skapat förståelse för dessa fenomen. Att individen träder in i ett fält där en förståelse för dessa fenomen är högt värderat skapar en marknad för individens kapital och erkänns av andra aktörer.

Det *symboliska kapitalet* är tillgångar och resurser som individen besitter och som det sociala gruppen anser vara av värde (Broady 1991). Resurserna som informanterna skaffat sig genom nya relationer har gynnat individen i den speciell kontexten som i denna studie är den tredje sektorn. Det symboliska kapital som ackumulerats av det kulturella kapitalet och det sociala kapitalet blir användbara för individen på olika sätt när individen träder in i en ideell organisation. Att individen har en viss disposition av kapital gör att informanten ser sig själv och andra aktörer på ett visst sätt som i sin tur ställer olika informella krav och förväntningar. Dessa förväntningar består i att samtliga aktörer bör besitta liknande disposition med liknande åtkomst till kapital inom fältet. De ideella aktörerna uppfyller, genom sitt habitus och nyttjade av kapital, kraven som ställts av både dem själva och andra aktörer inom fältet.

Socialisering med nya bekantskaper har bidragit med åtkomst till ny information om vad som händer inom det ideella fältet, vad projekten är till för, för vilka det är till för och till vilket syfte. Dessa insikter har till stor del varit okända av individen innan relationerna uppstod. Detta indikerar att nya relationer under livets gång kontinuerligt får en inverkan på individens föreställningar och handlingar. Individen anammar dessa till sin fördel när individen träder in i nya områden. Informanterna beskriver hur det finns en viss trygghet i att ha haft dessa upplevelser. Informanterna berättar om hur den kunskap erfarenhet de bär på har ett värde i det ideella engagemanget och för den ideella organisationen. Det habitus som individen införlivat genom sin utbildning, möten med andra och sin egna erfarenhet rättfärdigas som betydelsefulla och sätter individen i en disposition i fältet. Att flera har denna disposition går att se genom informanternas upplevelser av krav. Kraven som samtliga informanterna redogör för är snarlika och går i linje med varandra. Informanterna beskriver hur denna kunskap och erfarenhet skapat en förståelse som andra utanför fältet inte förväntas besitta. Den insikt och kunskap informanter lyfter menar informanterna värderas högt av andra som är ideellt engagerade och det skapar inte enbart möjligheten att kunna relatera till andra men visar även en förmåga att kunna utföra ett gott ideellt arbete.

5.3 Tema III - Utmaningar

Detta tema kompletterar det gånga temat eftersom att krav och utmaningar enligt informanternas berättelser går hand i hand. Varför kraven existerar beskrivs av många informanter bero på en del utmaningar som både de ideella organisationerna och individen privat bemött. I sina reflektioner belyser informanterna vilka utmaningar som finns med att engagera sig ideellt. Utmaningarna som främst betonats är osäkerheten och bristen på resurser, kravet på att skapa innovativa projekt samt betydelsen av solidaritet och att ha viss speciell drivkraft. Dessa utmaningar har i sin tur skapat krav på ideellt engagemang.

5.3.1 Jakten på resurser

Den första utmaningen som informanterna upplevt är åtkomsten till organisatoriska resurser. Resurser beskrivs inte enbart som en stor motgång men också något som finns i bakhuvudet

på samtliga aktörer, oavsett om man är engagerad i styrelse eller i ett projekt. Den mest omtalade utmaningen är att få tillgång till resurser i form av ekonomiskt bidrag och organisatoriskt stöd.

Det är en ekonomiskt osäker värld som organisationen måste hantera och ta sig fram i. Där många konkurrerar om pengarna. Vi kan aldrig känna oss säkra. Vi lägger precis som alla andra mycket energi på ansökningar som inte resulterar i något, eller så får man mindre pengar vilket för att man får göra om hela projektet [...]

[...] det är en begränsad styrka och engagemang som man har och i och med att den ekonomiska biten att det alltid handlar om finansiering och så för att fortsätta. Det är alltid det här med att man inte riktigt vet vad som ska hända alltid... det kan vara ganska.. även om vi har lyckats få en stabil ekonomi som det ser ut nu så är det ju alltid väldigt bräckligt med ideell verksamhet att det alltid.. alltid några eldsjälur som får dra ett större lass.

Utöver denna uppfattning menar vissa informanter att det är viktigt att framföra hur ideellt engagemang kan överleva utmaningar samt bristande resurser. Informanterna påpekar att bristen på resurser i det flesta fall resulterar i att nya kreativa sätt skapas för att bedriva den ideella verksamheten och få denna att överleva trots motgångar.

Man ska vara väldigt flexibel. Man måste kunna reagera snabbt och byta spår snabbt. Man ska kunna ta itu med finansieringsproblemen och man måste liksom söka nya vägar hela tiden, alltid leta pengar och alltid driva verksamheten framåt. Utveckla samtidigt som man söker bidrar och presterar [...]

[...] men ändå finns krafter överallt och dem är helt fantastiska. Vilket jobb och vilket engagemang som finns där. Och jag som kommer från ett land där organisationen fanns innan kriget och det jag såg att dem gör och gjort efter kriget och vad dem gör idag när jag följt deras arbete. Helt fantastiskt. Helt otroligt. Vilka krafter det finns på knappa medel [...]

Informanterna berättar hur de själva och andra ideella aktörer investerar energi i sitt ideella engagemang samt kämpar om resurser och bekräftelse. För att nå denna typ av bekräftelse måste projekten motiveras för andra aktörer och aktörerna måste se syftet med projekten för att de ska vara berättigade finansiering och stöd. Informanterna menar att det inte enbart krävs att ett projekt gör någon typ av samhällsnytta utan att projektet måste anses som värdefullt inte enbart av bidragsgivaren men även av andra inom den egna organisationen. Informanterna beskriver här att det finns en osäkerhet inom sektorn eftersom det inte räcker att enbart engagera sig ett projekt och ämne som man brinner för. Här blir det nödvändigt för individen att nyttja sina resurser i form av *sociala*-, *kulturella* och *symboliska* kapital. Dessa kapital genereras genom relationer, erfarenheterna av dessa och den akademiska utbildningen som flera av informanterna besitter. För att ta sig an en konkurrens inom fältet blir dessa gynnsamma inte enbart för att kunna motivera syftet med olika projekt utan även för att kunna navigera i fältet och hitta dessa medel.

5.3.2 Innovation

För att övervinna den ekonomiska utmaningen och att få stöd från andra aktörer beskriver informanter att en annan utmaning uppstår, nämligen att vara innovativ både i sina projekt och i sitt sätt att engageras ideellt. Att hitta hål i det som erbjuds i samhället och fylla dessa med sitt civila engagemang beskrivs av många informanter som ett sätt för nya ideella projekt och organisationer att komma till liv.

Man kollar efter behoven som finns i samhället och då kan man säga okej... vi vill rikta in oss på det här [...]

Vi försöker, vi är väldigt innovationsdrivna och så. Vi försöker hela tiden att hitta områden där vi tycker att det fattas saker i samhället och så försöker vi göra något åt det. Och just det här med att handgripligen och praktiskt göra något åt samhällsproblem [...]

Att skapa nya innovativa projekt som ännu inte finns beskrivs inte enbart som en drivkraft av informanter utan beskrivs som en utmaning i sig. Utmaningen beskrivs här ligga i att

motivera sin tanke för bidragsgivare och samarbetspartners. Flertal informanter som valt att engagera sig frivilligt upplever att projekten ständigt måste inta ny karaktär för att uppfattas som givande av andra inom fältet.

Man måste skriva varför, ett motivationsbrev, vad vi arbetar med, vad våra mål är med arbetet och det måste man göra till varje stipendie och allt man söker pengar till och det kan vara jobbigt kan jag säga. Att sitta ner... det är som att skriva ett CV och ett personligt brev. Det är en sån process [...]

[...] en annan sak som är jobbigt med projekt är att man alltid måste göra något nytt. Ibland träffar man helt rätt och ett projekt blir hur bra som helst. Men fast kan du inte söka pengar för samma sak trots att vi har ett projekt som fungerat jättebra... men det är sällan man hittar sådana bidragsgivare. Det blir ryckighet och osäkerhet som inte gynnar.

Att tredje sektorn består av inre konkurrens mellan aktörer har konstateras i tidigare forskning när utvecklingen av hybrider undersökts. Hybrider är ideella organisationer som samarbetar med andra parter såsom stat och den privata marknaden (Gawell 2014, s.253). Konkurrenten inom den tredje sektorn består främst av att få bidrag och detta genom att skapa nya innovativa projekt som konkurrerar ut andra aktörer. Pestoff (2014, s.1413) drar slutsatsen att hybrider måste öka sin professionalisering, framföra sina konkurrenskraftiga drag och effektivisera sitt arbete för att vara gynnsamma på marknaden. Dessa fynd går att se även i detta material men däremot utifrån aktörernas egna perspektiv och vilken inverkan detta får på deras ideella engagemang. Informanterna upplever en konkurrens inom fältet där man är tvungen att nyttja sina egna resurser och förmågor för att klara av utmaningarna. Samtidigt får konkurrenten en inverkan på det ideella engagemanget. Konkurrenten gör att enbart få projekt får finansiering som i sin tur gör att aktörernas engagemang begränsas till dessa projekt. Engagemanget får därför oftast utlopp i projekt som överlever den finansiella konkurrenten inom den ideella sektorn. Resurserna och förmågorna som aktörerna bär på blir på så vis värdefulla för organisationen och skapar på så vis informella inträdeskrav.

5.3.3 Den resultatdrivna kraften

Vad som är drivkraften till att fortsätta sitt ideella engagemang trots utmaningar som konkurrens och innovation beskrivs främst vara viljan att se resultatet av sitt engagemang. Berättelserna beskriver hur vissa informanter vill se resultatet av sitt engagemang och att det i någon mening ger en indikation om den egna insatsen i den tredje sektorn är gynnsamt eller inte.

[...] jag vill se resultat och det är det som driver mig. Sen kan det vara så att det inte alltid blir som man önskat men det som driver en vidare då är liksom att göra bättre nästa gång eller vad man kan tänka sig. Det är nog min drivkraft. Att se resultat och reaktioner.

Det var väl resultatet och det vi visste att vi kunde ge och alla andra som var så himla positiva till det och också att vi hade bestämt oss i början att när vi samlat ihop dem här pengarna vill vi åka dit och titta och se så det hade byggts fler hus som skulle byggas etc. Vi ville verkligen se [...]

Till skillnad från informanterna som är drivna av att se resultatet och effekten av sitt engagemang menar vissa att dem med deras engagemang inte kan nå individuella eller kollektiva mål. Informanterna beskriver ideellt engagemang som något som aldrig tar slut och inte bör ta slut heller. Målet med det ideella engagemanget beskrivs vara att få sin röst hörd och att projekten ska leva vidare efter att individen känner sig klar med sitt engagemang.

Men målet är att jag känner att jag kan göra någonting.. att jag inte är tyst utan att jag gör min röst hörd. Och det är liksom det som aldrig tar slut. Det är så många problem... att när man väl gjorde ett event så kände man de här.. de här här kan jag få en klapp på axeln för... så på så sätt känns det som att jag har nått mitt mål.. men som jag sa man blir aldrig.. men så länge min röst blir först så har jag inte nått mitt mål fullt ut [...]

[...] det var det enda målet jag såg med mitt engagemang att okej jag vet att jag inte kommer vara aktiv för alltid men jag vet att det finns andra ledare som tar över. Verksamheten ska fungera själv, att den finns och att det här

kontaktnätverket som vi har skapat med kommunen och dem andra aktörerna fortfarande finns då för dem kommande ledarna [...]

[...] för ideellt engagemang det liksom stannar inte det finns alltid någonting mer att göra och för mig.. det brast.

Informanterna utvecklar sina tankar om drivkraften och viljan av att se resultat med att resonera kring hur deras ideella engagemang påverkats när de inte ser resultatet av sitt ideella engagemang. Samtidigt som informanterna strävar efter att se resultat och se ett visst utfall så beskriver informanterna att det krävs ett visst intresse och drivkraft för att kunna hålla uppe ett ideellt engagemang. Denna drivkraft består i att se ett värde i sitt engagemang som inte alltid behöver bekräftas av resultat.

När vi väl började med det och visste var vi skulle till så... då.. skulle vi marknadsföra, se till att vi har en budget och söka stipendier och stiftelser för verksamheten. Så det är mycket att hålla reda på först. Där kan det komma motgångar. Men det enda man måste tänka på är att helt enkelt fortsätta och hitta motivationen för när man väl startar så ser man inte resultaten [...]

[...] bara där.. vi hade förrådet hemma hos mig för att jag hade störst förråd.. så det blev hos mig... så varje gång det skulle vara någonting så skulle mina nycklar iväg eller så skulle jag vara där.. så... regnar det får man inte rulla kundvagnen på campus tillbaka liksom haha... man måste verkligen tycka om det för att kunna vara med haha [...]

Motgångarna med att inte se resultat eller en förväntad respons beskrivs påverka uppfattningen kring sitt eget engagemang. Fåtal informanter beskriver hur bristande engagemang hos andra eller från omgivningen generellt resulterar i att vissa informanter ifrågasätter varför de valt att engagera sig om det inte kommer resultera i det som förväntats.

[...] det var liksom... vi åkte upp till årsmötet så var vi så många studentgrupper, men vi var de som syntes. Man pratade inte vidare om hur man kunde engagera sig och komma in i det här jobbet och då blir det liksom.. vi är dem här 7

personerna som jobbar ideellt här. Det är svårt. Det var som att dem inte visade att man kanske kan ha en framtid här. Vi försökte fråga liksom hur man kan ta sig in, hur man börjar, hur liksom. Man fick ingen respons och då kände man ”varför spenderar jag min tid på det här då [...]

5.3.4 Samhällskontraktet och solidaritet

Majoriteten av informanterna beskriver värdet av att ingå i ett kollektiv och hur detta får informanten att känna. Informanterna beskriver inte enbart hur kollektivet bidrar till en känsla av samhörighet utan även hur kollektiva krafter alltid kommer behövas i samhället.

Det finns gemensamt engagemang, här vill alla åt samma mål och det är väldigt härligt. Att man tillsammans med andra kan jobba mot något gott här i världen [...]

[...] jag tror att man måste bygga det framtida samhället på ett större socialt engagemang på medborgarna helt enkelt. Den officiella verksamheten kommer aldrig kunna fixa detta va utan att det finns ett socialt engagemang va. Finns inte en sportslig chans [...]

[...] samhället måste ta ansvar för att de här människorna ska kunna ha ett bra liv. Och skicka dem inte på alla möjliga projekt utan konstatera istället bara hur vi ska kunna få dem att ha ett bra liv. Vi ska inte lämna ett antal människor kvar på perrongen, när andra reser.

Vid sidan av att gemenskap lyfts som betydelsefullt så berättar informanter hur deras engagemang härstammar från en plikt-känsla. Plikt-känslan beskrivs ligga i att vara och en ska, som medborgare, bidra till välbefinnandet för alla människor. Här nämner informanterna ett samhällskontrakt som de anser alla ska fullfölja på sitt egna sätt.

[...] att vara medborgare. Antingen är man en del av lösningen eller så är man en del av problemet och det var ganska kategoriskt sagt men det ligger något i det.

Jag tycker på något sätt att gör din plikt, kräv din rätt. Det är min grundinställning till saker och ting [...]

Det fyra utmaningarna som informanterna beskriver i sina berättelser grundar sig i utmaningen att hitta resurser, vara innovationsdrivna och hitta en drivkraft utöver det resultat som informanten ser av sitt engagemang. Utmaningarna består i att hitta stöd och finansiering för sina projekt som många upplever måste vara nytänkande. Att få tillgång till medel och stöd beskrivs som en process av samtliga informanter och något som kräver vissa egenskaper av den ideella aktören. En informant kallade processen att söka stöd och motivera sitt engagemang som att skriva ett CV och personligt brev.

Varför dessa utmaningar uppstår beskrivs av många informanter som resultat av att det ideella aktörerna inom fältet blir allt fler. Alla strävar efter att uppnå gemensamma intressen eller någon typ av samhällsnytta som organisationen anser vara av värde. Bourdieus begrepp habitus och fältbegrepp går här in i varandra och kompletterar förståelse av varför vissa egenskaper anses önskvärda i det fält individerna befinner sig i. Tillgången till symboliskt, kulturellt och socialt kapital som utvecklats tidigare samt förmågan att nyttja dessa värderas högt inom fältet. Informantens habitus och åtkomst till kapital får betydelse enbart i det fält som aktören är delaktig i. Sociala fält består av aktörer med visst habitus som kämpar och investerar i gemensamma värderingar där individens habitus förser individen med en positionering i fältet (Bourdieu 1991). Detta går att se i den solidaritet och drivkraften som beskrivs av flera informanter. Inom fältet sker en maktkamp om erkännandet av olika projekt trots att syftet med samtliga projekt är att göra samhällsnytta. Genom solidariteten och drivkraften går det att se att fältet har en inre logik och uppfattning om vad som är värdefullt. Man är ense om värdet bakom ideellt engagemang men samtidigt sker en kamp om vilka projekt som är värda finansiering och stöd. Informanterna beskriver plikt känsla solidaritet och drivkraft som viktiga grundstenar i det ideella engagemanget. Här lyfts betydelsen av att sträva efter gemensamma intressen trots motgångar. Informanternas drivkraft är något som indikerar att det delas ett visst värde kring det ideella engagemanget bland aktörerna inom fältet. Flera informanter beskriver att de inte alltid kan se resultat av sitt engagemang men att drivkraften kommer från just uppfattningen om att engagemanget i sig har ett värde och att man strävar efter att det ideella engagemang ska existera även när individens egna engagemang tar slut. Samtidigt blir individens habitus här värdefullt för att kunna hantera

motgångar inom fältet. Att kunna ta itu med finansieringsproblem, bidra till utveckling, hitta drivkraft och vara flexibel under förändring är drag som informanter visar upp i form av kunskap och insikt om hur fältet fungerar. Informanter beskriver hur de upplever att det krävs kunskap och insikt för att förstå sig på ideellt engagemang och vad ideella organisationer strävar efter. Kampen som existerar i fältet är att motivera sina intressen samtidigt som ett visst habitus blir gynnsamt för både individen och organisationen. Informanterna beskriver att det finns andra aktörer inom fältet som ska bekräfta engagemangets legitimitet, främst när informanterna ska motivera sina projekt för en bidragsgivare eller allmänheten. Själva investeringarna som görs inom fältet av aktörerna ska bekräftas av andra för att anses legitimt. Detta tyder på att det inom fältet existerar vissa inre logiker och krav på vad som anses värdefullt nog i relation till ideellt engagemang. Här intygas även att kampen ligger i bekräftelse och erkännande av projekt som har ett värde inom det ideella fältet. För utomstående är ideellt engagemang en allmänt uppfattad god gärning medan aktörer inom fältet sätter varandra i konkurrens genom att ständigt behöva motivera sitt engagemang.

6. Slutsatser

Studiens första forskningsfråga var att undersöka vilken betydelse sociala relationer har för uppkomsten av ideellt engagemang. Vad empirin visar, i relation till tidigare forskning, är att förklaringen till uppkomsten av ideellt engagemang inte enbart går att hitta i altruism, i kollektiva eller inre individuella drivkrafter. Studiens empiri indikerar att individens handlingsmöjligheter påverkas av olika typer av relationer som individen ingår i och är en del av. Både nära och ytliga relationer skapar möjligheten till ideellt engagemang. Empirin visar att det finns skillnader mellan informanternas ideella engagemang beroende på om inspirationskällan kom från individens inre eller yttre krets. Ytliga vänner skapar en större spridning av aktörer inom fältet och inträdet sker mer slumpmässigt och oplanerat medan familjemedlemmar genererar ideellt engagemang i frågor som har en nära koppling till den inre kretsens situation och upplevelser. Att engagemanget i dessa fall är mer planerat och har ett visst mål går att se i beslutsamheten när individen valde projekt och organisation.

Studiens andra forskningsfrågan var att undersöka upplevda krav på resurser. Vad

informanternas utsagor visar är att inga formella krav på ideella aktörer existerar men att det däremot lyfts upp vissa egenskaper som är fördelaktiga och nödvändiga för det ideella engagemanget. Dessa motiveras i relation till ett antal utmaningar som individen själv upplevt i sitt ideella engagemang. Utmaningarna informanterna lyfter är att motivera sitt engagemang för att få tillgång till ekonomiskt stöd samt kravet på innovation och drivkraft. Förmågorna och resurserna, i form av tillgång till kunskap och erfarenhet, som individen besitter kan hjälpa individen att tackla dessa utmaningar. För att kunna agera flexibelt, lösningsorienterat, bidra till utveckling, kunna navigera sig i sektorn och sälja in sitt ideella koncept krävs kunskap i någon form. Denna kunskap beskrivs inte enbart komma från akademisk utbildning utan även genom tillgång till nya sociala nätverk och egna privata upplevelser och erfarenheter. Erfarenheter och egna upplevelser som individen bär på och som skapats under livets gång värderas högt av informanterna själva men även bland andra ideella aktörer inom fältet. Empirin baserad på informanternas berättelser indikerar att det genom dessa krav och utmaningar finns vissa inträdeströsklar in till tredje sektorn.

7. Diskussion

Studiens syfte var att undersöka det sociala relationernas betydelse för inträdet i en ideell organisation och kravet på resurser. Samtidigt som studiens empiri indikerar att olika relationer har olika betydelse för aktörens handlingar samt att det existerar informella inträdeströsklar finns det både styrkor och begränsningar med dessa slutsatser. Studien s styrkor och svagheter bottenar i urvalet av informanter. Informanterna som ställt upp i denna studie är engagerade i olika typer av ideella organisationer vars gemensamma nämnare är att det har en social inriktning. Styrkan med denna variation av informanter specifikt i denna studie är att access har fåtts till en variation av upplevelser kring inträdet, krav och utmaningar som finns inom en väldigt bred och komplex sektor. Urvalets bredd och variation skapar en nyanserad bild av engagemang inom tredje sektorn. Svagheten med detta urval är däremot att denna studie därför inte kan fastställa organisationernas roll i det upplevda inträdeskraven och utmaningar. Insikten kring denna svaghet kom fram under studiens gång. Tre informanter lyfte att organisationerna och själva engagemanget varierar beroende på om etableringen av organisationen är i innerstaden eller ute på landsbygden. Informanterna

menade då att stödet skiljs åt beroendevís på om organisationen är etablerad lokalt kontra utanför staden. Detta är något som kan påverka informanternas upplevelse av krav och utmaningar. Detta är däremot något som denna studie inte kan fastställa. Etablerade aktörer lyfte ofta organisationens långa tradition av stöd och ideelt engagemang från allmänhet, stat samt omvärlden under intervjuerna, medan informanter som är engagerade i mer nyetablerade organisationer alltmer lyfter bristen i resurser och skakigheten som det medför för utvecklingen av organisationen. En framtida forskningsidé som kan komplettera denna kandidatuppsats och förståelsen för civilt engagemang är att djupdyka i betydelsen av organisationens etablering och hur denna etablering påverkar stöd, legitimitet och engagemang.

Referenslista

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber.
- Amendola, A. Garofalo, M. & Nese, A. (2011). Is the Third Sector an Emerging Economic Institution? Social Preferences Versus Poverty Traps. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 40(5), ss. 850-872. DOI: 10.1177/0899764010371232
- Bourdieu, P. (1997). *Kultur och kritik*. 2 uppl. Göteborg: Daidalos.
- Broady, D. (1991). *Sociologi och epistemologi: Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin* (2., korr. uppl.. ed., Skeptronserien). Stockholm: HLS
- Crampton, P., Woodward, A. & Dowell, A. (2001). Third sector primary care for vulnerable populations. *Social Science and Medicine*, 53(11), ss. 1491-1502.
- DiMaggio, P. & Anheier, H. (1990). The Sociology of Nonprofit Organizations and Sectors. *Annual Review of Sociology*, 16, ss. 137-159.
- Ferreira, S. (2014). Sociological Observations of the Third Sector Through Systems Theory: An Analytical Proposal. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 25(6), ss. 1671-1693.
- Finansdepartementet (2018). *En tydlig definition av idéburna aktörer i välfärden* (Regeringens kommittédirektiv 2018:46). Stockholm: Regeringskansliet
- Framtidskommissionen (2012). *Framtidens civilsamhälle: Underlagsrapport 3 till Framtidskommissionen*. Stockholm: Regeringskansliet
- Frumkin, P. (2002). *On being nonprofit a conceptual and policy primer*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Gawell, M. (2014). Social entrepreneurship and the negotiation of emerging social enterprise markets. *The International Journal of Public Sector Management*, 27(3), ss. 251-266. DOI: 10.1108/IJPSM-11-2012-0143
- Granovetter, M. (1973). The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*, 78(6), ss. 1360-1380.
- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur - mediesamhälle*. 3 uppl. Göteborg: Daidalos.
- Integrations- och jämställdhetsdepartementet (2009). *En politik för det civila samhället* (Regeringens proposition 2009/10:55). Stockholm: Regeringskansliet
- Jaysawal, N. (2013). Civil Society, Democratic Space, and Social Work. *SAGE Open*, 3(4),

ss. 1-12. DOI: 10.1177/2158244013504934

Jegermalm, M. & Grassman, E. (2013). Links between informal caregiving and volunteering in Sweden: A 17-year perspective. *European Journal of Social Work*, 16(2), ss. 205-219.

Klausen, K. & Selle, K. (1996). The third sector in Scandinavia. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 7(2), ss. 99-122.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3 Uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lim, C. & Laurence, J. (2015). Doing good when times are bad: Volunteering behaviour in economic hard times. *British Journal of Sociology*, 66(2), ss. 319-344. DOI: 10.1111/1468-4446.12122

Lundström, T. & Svedberg, L. (2003). The Voluntary Sector in a Social Democratic Welfare State: The Case of Sweden. *Journal of Social Policy*, 32(2), ss. 217-238. DOI: 10.1017/S0047279402007006

Lundström, T. & Wijkström, F. (2002). *Den ideella sektorn: organisationer i det civila samhället*. Stockholm: Sober.

McPherson, M., Smith-Lovin, L. & Cook, J. (2001). Birds of a Feather: Homophily in Social Networks. *Annual Review of Sociology*, 27, 415-444.

Penner, L. (2002). Dispositional and Organizational Influences on Sustained Volunteerism: An Interactionist Perspective. *Journal of Social Issues*, 58(3), ss. 447-467.

Pestoff, V. (2009). Towards a Paradigm of Democratic Participation: Citizen Participation and Co-production of Personal Social Services In Sweden. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 80(2), ss. 197-224.

Pestoff, V. (2014). Hybridity, Coproduction, and Third Sector Social Services in Europe. *American Behavioral Scientist*, 58(11), ss. 1412-1424. DOI: 10.1177/0002764214534670

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Shye, S. (2010). The Motivation to Volunteer: A Systemic Quality of Life Theory. *Social Indicators Research*, 98(2), ss. 183-200. DOI: 10.1007/s11205-009-9545-3

Sjöstrand, S. (2000). The Organization of Nonprofit Activities. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 11(3), ss. 199-216.

Smith, S. (2014). Hybridity and Nonprofit Organizations: The Research Agenda. *American Behavioral Scientist*, 58(11), ss. 1494-1508. DOI: 10.1177/0002764214534675

Tropp, L. & Brown, A. (2004). What Benefits the Group Can Also Benefit the Individual: Group-Enhancing and Individual-Enhancing Motives for Collective Action. *Group Processes & Intergroup Relations*, 7(3), ss. 267-282. DOI: 10.1177/1368430204046111

Vamstad, J. (2007). *Governing Welfare: The third sector and the challenges to the Swedish Welfare State*. Diss. Östersund: Mittenuniversitetet. <http://miun.diva-portal.org/smash/record.jsf?>

pid=diva2%3A1597&dswid=4221

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf [Hämtad 190401].

Bilaga 1. Missivbrev

Hej!

Mitt namn är Lejla Grudic och jag är i slutskedet av att fullfölja min kandidatexamen i Sociologi vid Linnéuniversitetet. Då jag går min sista termin på sociologiprogrammet är jag mitt upp i ett examensarbete där jag valt att rikta in mitt arbete kring **ideellt engagemang** inom Växjö stad. Syftet med mitt kandidatarbete är att undersöka uppkomsten av ideellt engagemang och personliga erfarenheter. Därför efterlyser jag dig över 18 år som är ideellt aktiv i en organisation och vill bidra till mitt arbete. Hur du kan bidra är genom en intervju där du delar med dig av dina erfarenheter och upplevelser kring ditt ideella engagemang och hur det tog fart.

Intervjun uppskattas ta ungefär 60 minuter och du som informant är anonym. Intervjun får avbrytas under vilket skede av intervjun som helst och frågor får undvikas. Samtalet kommer att spelas in men materialet kommer enbart avlyssnas av mig och sedan tas bort. All information som framkommer under intervjun kommer användas enbart till denna studie och dina svar kommer inte kunna härledas tillbaka till dig.

Hoppas du vill dela med dig av dina värdefulla erfarenheter och har du har några frågor eller funderingar är du varmt välkommen att kontakta mig!

Med vänlig hälsning,

Lejla Grudic

073 - ** *****

*****@student.lnu.se

Bilaga 2. Intervjuguide

CIVILT ENGAGEMANG

BAKGRUND

Huvudfråga: *"Berätta gärna lite om dig själv?"*

- Hur gammal är du?
- Var kommer du ifrån?
- Hur ser din boendesituation ut?
- Studerar du?
- Vad har du för utbildning?
- Tidigare arbetslivserfarenhet?
- Vad är din nuvarande sysselsättning?

UPPSTART

Huvudfråga: *Hur började allt för dig?*

1. Kommer du ihåg första gången du blev involverad ideellt?
2. När inträffade detta?
3. Vad förde in dig på den ideella banan?
4. Har du under din uppväxt varit med om civilt engagemang?
5. Varför började du engagera dig ideellt?

NUTID OCH FRAMTID

Huvudfråga: *Hur ser du på ditt engagemang idag och i framtiden?*

1. Hur blev du involverad i verksamheten idag?
2. Varför valde du just denna verksamhet?
6. Hur länge har du varit engagerad?
7. Vad fick dig att stanna kvar i denna organisation?
8. Vad är det som driver dig till att fortsätta arbeta ideellt?
9. Vad vill du uppnå med ditt engagemang?
10. Ser du dig själv engagerad i framtiden?